کەریمی حسامی

سەفەر بۆ کوردستان

ستۆکهۆلم- ١٩٩٤

KARIM HUSSAMI

THE TRAVEL TO KURDISTAN

www.kerimhisami.com

STOCKHOLM- 1994

«پێشکێش بە گیانی شەهیدانی

کۆڕە وی ۱۹۹۱ی خوارووی کوردستان»

www.kerimhisami.com

پێناسی کتێب:
ناوی کتێب: سەفەر بۆ کوردستان
نووسەر: کەریمی حسامی
مۆنتاژ: ناسری ئیبراهیمی
چاپیٚ یەکەم - ڕێبەندانی ١٩٩٤ستۆکهولم
مافی لە چاپدانەوەی بەدەست خاوەنیەتی.

پێڕەست

با بچینەوە کوردستان	١
هاندان بۆ سەردانی کوردستان	٤
قۆناخێکی ناسک و ئەرکی نیشتمانی	٦
بڕیاری سەفەر	١٣
هەولێر پێتەختی حکومەتی هەرێمی کوردستان	٣١
دیدار و چاو پێکەوتن	٣٣
سەفەر بۆ سولەیمانی	٤٤
جارێکی‌تر لە هەولێر	٤٦
ڕاپەڕینی خەڵک	٥٢
هەڵبژاردن و پارلەمانی کوردستان	٥٤
ناتەبایی لە ڕەوەندی پتەو کردنی دەسەلاّتی نەتەوەییدا	٥٦
لە خوارووی کوردستان چی دەبینی؟	٥٨
یارمەتی ڕێکخراوە خێرخوازەکان چییان لێ دێت؟	٦١
گیرو گرفتی سەرەکی مەسەڵی خوارووی کوردستان	٦٤

www.kerimhisami.com

با بچینەوە کوردستان.

وشەیەکی جوان و ئاواتێکی پیرۆزە. بە تایبەت بۆ کەسێک کە ٤٠ - ٥٠ ساڵ تەمەنی خۆی لە پێناو ئازادی نیشتمان وخێر و خۆشی زەحمەتکێشان و نەهێشتنی زوڵم و چەوسانەوەدا برد بێتە سەر. لە ئەنجامی خەبات و تێکۆشاندا، بە ناچاری دەر بەدەر کرا بێ و لە گەڵ و نیشتمان دوور خرابێتەوە، هیچ شتێک لە گەڕانەوە بۆ وڵات و دیتنی چیاو کەژ و مەزرای ڕەنگین و کانیاو ورووباری سازگار و لە دیداری دۆست و برادەری دڵسۆز و یاری وەفادارو میللەتی فیدا کار خۆشتر و بە تام و چێژ تر نیە. لە هەمووی خۆشتر و دڵرفێنتر ئەوەیە، کاتێ تۆ ئاوارە کرابی، نیشتمانەکەت ژێر دەست و داگیر کراو بووبێ و کرا بێتە مەیدانی راو راوینی لەشکری دوژمنان و شارو گوندو ئاوایی وێران کرا بن و ڕەز و باخات و لێرەواری سوتێنرا بن و بە بەر چاوی دەوڵەتانی (دێموکرات و لایەنگرانی مافی مرۆڤ و کۆمەڵی دەوڵەتە یەکگرتوەکانەوە) بە گازی کیمیایی بۆمباران کرابێ، بەڵام ئێستا لە شوێنەواری دەسەڵاتی دوژمنی دڵرەش و خوێنڕێژ پاک کرا بێتەوە و ئازاد کرا بێ. دەسەڵات کەوتبێتە دەست نەتەوەکەت و بە سەر چارە نووسی خۆیدا زاڵ بوو بێت، گەڕانەوە بۆ کوردستانێکی ئاوا، ئەگەر بە سەردان و بۆ ماوەیەکی کورتیش بێ، ڕەنگە لە پیرۆزی

www.kemalhisami.com

و خۆشیدا له زیارەتی مەککەی موکەرەم و مەدینەی مونەوەرە نەمێنێتەوە.

وەک دەزانین دوای راپەرینە مێژووییەکەی نەتەوەکەمان لە خوارووی کوردستان و رامالینی دەسەلاتی شوم و خویناوی بەعس، بەرەی کوردستانی کە زۆربەی جەماوەری تێکۆشەری کوردستانی لە ریزی خۆیدا کۆ کرد بۆوە، وەک تاکە هێزی تێکۆشەر و یەکگرتوو کونترۆلی رووداوەکانی گرتە دەست و بە لێهاتوویی گەیاندیە هەلبژاردنی پارلمان و پێکهێنانی حکومەتی کوردستان و راگەیاندنی سیستمی فیدرالی بۆ کوردستانی عیراق.

لەم بوارە دا لە سەر رووداوەکانی دوای راپەرینی قارەمانانەی خەلک زۆر شت نووسراوە و بۆ چوون و بیرو رای جۆر بە جۆر هاتوونە سەر لاپەری رۆژنامەکان. لەم کورتە نووسراوەیەدا، تەنیا دەمەوێ بە شێوەی یاد داشتی رۆژانە باسی سەفەری خۆم بکەم بۆ کوردستان و لە پەناشەوە ئەگەر پێنووسەکەم لە توانای دا بوو، چ قەیدی نیە سەری نوکی بۆ شیکردنەوە و روونکردنەوەی هێندێ دیاردەو رووداوە لار کاتەوە. لام وایە چی تێدا نیە ئەگەر قەلەمێکی دلسۆز، بە مەبەستی نیشتمانپەروەری و راستکردنەوەی ناتەواویە کان چەند خەتۆتێکی رەخنەو پێشنیار و بۆ چوون لە نووسینەکەی زیاد بکاو چەند خوێنەرێکی کوردیش بیخوێننەوە.

خۆ چاوە روانی ئەوەش ناکرێ کە نوسراوەیەک بە دلی هەموو کەس بێ. نووسەر نابێ لە وەش بترسێ کە پاشملە هێندێ خەلکی بێکار رەخنەی لێ دەگرن و سەری خۆیانی بە قسەو قسەلۆکان پێ گەرم دادێنن. من هیچ نرخێک بۆ بەیت و باوی پاشملە و قسەی

هەوایی دانانێم.

شاعیری بە ناوبانگی داغستانی (رەسولْ هەمزە تۆڤ)دەڵێ : « هەر کەس کتێبێک بخوێنێتەوە عەیبێکی لێ دەگرێ. چ قەیدی یە. نەک هەر کتێبی من، بەڵکوو وەک ئەو پەندە کە دەگوترێ :(کچە مەلاش بێ عەیب نابن»

ئەم کورتە نووسراوەی من بە کتێب حیسێب ناکرێ. کتێب نیە. سەفەرێکم کردوە، سەفەرێکی خۆش بوە و دەمەوێ باسی بکەم. نازانم دەگاتە دەستی چەند کەس و چەند کەس دەیخوێننەوە و بە دڵی چەند کەس دەبێ. گرنگ نیە . گرنگ ئەوەیە بتوانم باسی سەفەرەکەم بکەم و بیهێنمە سەر کاغەز. چونکە باسی کوردستانە. باسی کوردستانێکی لە چنگ دوژمنێکی درندەو خوێن خۆر ئازاد کراوە. باسی نیشتمانێکی بریندار و زەجر لێکراو و خۆ راگر و خاوەن مێژوو سەر بردەو کارە ساتە. دوو کەسیش بیخوێننەوە بەسە. باسکردنی سەفەرێکی ئەو تۆ بێ تام نیە. هەموو کەس لە توانای دا نیە سەفەر بکا. ئەوانەی سەفەریش دەکەن ناپرژێنە سەر نووسینەوەی باسی سەفەرەکەیان و روونکردنەوەی بارو دۆخی کوردستان . لە کوردەواریدا بە داخەوە کەمتر سەرنجی ئەم وردە کارانە دراوە. نووسینەوە نەبۆتە باو. لە کاتێکا ئەم جۆرە نووسینانە ئەگەر کەمیش بن، ئەگەر مەسەلەی گرنگ و قەبەشیان تێدا باس نەکرێ، دیسان لە بواری روشنبیری و کولتور و نەریتی کوردە واریدا شوێنیان دیار دەبێ و لە وانەیە لە دوارۆژ دا، لە کتێبخانەی کوردیدا کەلێنێک پر کەنەوە. ئەو سەفەر نامانەی ئێستا ئێمە بە دوایاندا دەگەرێین کە بیانخوێنینەوە و رەنگە کەلکیشیان لێ وەر بگرین، هەر ئەم جۆرە نوسینانەن. تەنیا ئەوەندەیە

www.kerimmisani.com

چونکە بێگانە نووسیویانە، پێمان وایە ...... فیلیان شکاندوە.
نووسەرێک ناتوانیٚ بە تەنیا هەموو شت بنووسیٚ و باسی هەموو رووداوێک بکات، بەلاٚم بە هەموان دەتوانن باسی پرانی هەموو شت بکەن. ئەم نووسراوەی منیش باسی بەشێکی سەفەر و کورتەی روو داوەکانە و تا رادەیەک خوێنەری بەرێز لە بارو دۆخی ئێستای کوردستان ئاگادار دەکات.

هاندان بۆ سەر دانی کوردستان.

www.kerimhisami.com

دوای راپەرینی قارەمانانەی خەڵک و رامالّینی دەسەلاٚتی شومی بەعس لە خوارووی کوردستان، هاو نیشتمانانی ئەم بەشەی کوردستان دەستیان کرد بە هاتو چۆ و سەردانی ولاٚت. زۆریان دەچوونەوە کوردستان و دەگەرانەوە. هەر کەسەش بە گوێرەی سەلیقەو بۆ چوونی خۆی باسی رووداوەکانی دەکرد.
نازانم بۆ چی، زۆربەی ئەو برادەرانەی لە گەڵ من ناسیاری و ئاشنایەتیان هەبوو کە چاویان بە من دەکەوت دەیانگوت :« ئەوە سەری کوردستان نادەیەوە؟ بە تەما نی بچیەوە کوردستان ؟ هەق وایە سەرێکی ولاٚت بدەیەوە.... »
لە کوردستانەوە یەک دوو نامەم پێگەیشتن، دەیاننووسی:« کاتی ئەوەیە سەرێکی ولاٚت بدەیەوە . هاتنەوەت بۆ سەردان رەنگە پێویست بیٚ»
شتەکە تۆزیٚ قەویتر بوو. برادەرێکی دلّسۆز گوتی :« پاشملە

گلەییت لێ دەکەن دەڵێن بە سەر دانیش ناچێتەوە کوردستان.»

برادەرێکی تر لە کوردستان گەرا بۆوە گوتی : « باسیان دەکردی، دەیانگوت بە سەفەریش نایەتەوە.»

ئەم باسکردن و هاندانە بە هەر مەبەست و نیازێک بێ، جێگای سوپاس و پێزانینە. بەڵام کەسیش ئاگای لە دەردی کەس نیە. کەسێکی لە سوید پەنا بەر بێ و بۆ ژیان چاو لە دەستی بەشی کۆمەڵایەتی حکومەتی سوید بێ، زەحمەتە بتوانێ سەفەر بکات. چونکە ئەو ماوەیە کە لە سەفەر دای پارەکەت نادەنێ. مەگەر کابرا خۆ بە حیزبێک فیدراسیۆنێک و دەزگایەکی دەوڵەتیەوە هەڵپە سێرێ و یا وەک هێندێ کەس رێگای سەفەر و ژیان بدۆزێتەوە.

شتێکی دیکەش هەیە هاو نیشتمانانی ئەم بەشەی کوردستان، هەموو لە وڵات ماڵو حاڵ و خزم و کەسو کاریان هەیە. ئەرکی سەر شانیانە بچنەوە، سەریان بدەن و بە گوێرەی توانا یارمەتیان پێ بکەن.. دیارە وەک لێرو لەوێ باس دەکرا، چوونەوەی زۆر کەسیش نەک هەر خێری نەبوە، بەڵکوو زیانیشی بە دواوە بوە. بۆتە هۆی هاندانی خەڵک بۆ دەر بەدەری و هاتنە دەر لە وڵات. بۆتە هۆی هێندێ کردەوەی ناحەز و خۆ هەڵکێشان و کەش و فش و فیشاڵ و تێکدانی میزاجی خەڵک.

چاریش نیە. کۆمەڵی کوردەواری یە. لە نێو دارستانێکی چڕ و سەر سەوز و با سەفادا، چەند دار و لق و پۆپی ویشکو گەندەڵ هەر دەبن و دارستانەکەشیان پێ ناحەز و عەیبدار نابێ لە سەر یەک چوونەوەی کوردستان و سەردانی خزم و کەس و کار و یارمەتیدانیان، کارێکی باش و هەنگاوێکی پیرۆزە.

www.kerimbisani.com

له سه‌ره تای ئازاد بوونی کوردستان به ئه‌رکی نیشتمانی خۆم ده‌زانی که هیچ نه‌بێ بۆ زیاره‌تی نیشتمانی ئازاد کراو و بۆ پیرۆز بایی له‌م سه‌ر که‌وتنه مه‌زنه سه‌فه‌رێکی ولأت بکه‌م. هه‌ر چه‌نده له سه‌ره تاوه بۆم نه‌لوا، به‌لأم به نووسین بۆ رۆژنامه‌کانی ولأت و چاپه‌مه‌نی ده‌ره‌وه‌ش هاوکاری و پشتیوانی خۆم نیشاندا.

له رێکه‌وتی ٤ -٧ - ١٩٩٢ له‌م وتاره‌ی خواره‌وه‌دا که بۆ کوردستانی نوێ - م نارد بوو، هه‌لوێستی خۆم سه‌باره‌ت به ئه‌زموونی خوارووی کوردستان ده‌ر بریبوو. به خۆشیه‌وه رۆژنامه‌ی کوردستانی نوێ وتاره‌که‌ی بلأو کرد بۆوه، به‌لأم چونکه چاپکراوه‌که‌م نه‌دیوه، به پێویستی ده زانم لێره‌شدا ده‌قی وتاره‌که بلأو که‌مه‌وه:

قۆناخێکی ناسک و ئه‌رکی نیشتمانی

خه‌باتی رزگاریخوازی نه‌ته‌وه‌که‌مان رێگاو رێبازێکی سه‌خت و دژوار و پر له که‌ند و کۆسپ و هه‌لس و که‌وتی خویناوی بریوه و گه‌یوه‌ته قۆناخێکی ناسک و له سه‌ر لوتکه‌ی سه‌ر که‌وتن و یا هه‌لدێران وه‌ستاوه. ره‌وه‌ندی خه‌باتی رزگاریخوازی، شه‌قامێکی خۆشکراو وراسته رێ نیه. پره له کوێره رێ و به‌رده‌لأن و خواره پێچه و هه‌وراز و نشێو. له‌م ره‌وه‌نده دا نه فیز و بایی بوون و هه‌لأو بگری بێ پشتیوانه، نه نا هومێدی و ده‌سته‌و ئه‌ژنۆ دانیشتن. نا توانن کۆمه‌لأنی خه‌لک بگه‌یێننه ئاوات و کاروانی خه‌بات له قۆناخی سه‌ر

www.kerimhisami.com

کەوتندا بحەسێننەوە.

قۆناخی ئیمرۆی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کورد، ئەرکێکی گەلێک قورس و هەر لەو کاتەشدا هاسان دەخاتە سەر شانی یەک یەکی تاکی نەتەوەکەمان. لەم پلەیەو ئا لەم چوار چێوەیەدا، مەسەلەی سەر کەوتنی خەباتی گەلی کورد لە خوارووی کوردستان بۆتە گرنگترین مەسەلەی رۆژ. ناوچە گەری و حیزبچیەتی و خۆ بە خۆیی دەبێ وەلا بنرێ و بە تێکرایی و بە هەموو تواناوە، ئەم نەمامە ئاو بدرێ و خزمەتی بکرێ و بپارێزرێ کە وا لە خوارووی کوردستان بە تێکۆشان و فیداکاری بە شێکی نەتەوەکەمان نێژراوە و خەریکە رەگ و ریشە دادەکوتێ و پێدەگات.

ئەگەر لە باس و ئاخافتن و نووسیندا ، دان بەوە دادەنێین کە کوردستان یەک وڵاتەو کورد یەک نەتەوەیە و بە دەستی زۆرداران و بە فیتی کولونیا لیستان دابەشکراوە و لە هەموو مافێکی نەتەوایەتی بێ بەشە، ئەو دەم پێویستە کاتێ لە یەکێ لەم پارچە دابەشکراو وداگیر کراوانەدا، دەرفەتێک دێتە دەست و هەلێک هەڵدەکەوێ، ئەرکی نیشتمانی و نەتەوایەتیمان ئەوە دەبێ کە بە هەموو لایەک ئەم هەل و دەرفەتە بقۆزینەوە و نە هێڵین لە دەست بچێ و هەوڵ و تەقەلا و تێکۆشان و فیداکاری میللەتەکەمان بە فیرۆیی بروات.

راستە کە ئەرکی هەر یەک لە بەشەکانی کوردستان، شێوەی خەباتی حیزبە سیاسیەکان لە گەڵ یەکتر تا رادەیەک فەرقی هەیە، بەڵام بە جێ گەیاندنی ئەم ئەرکە لە هەل و مەرجی ئاڵۆز و گرێپوچکەی کوردستان و ناوچەدا، ژیری و وریایی و لێکدانەوەی زانستی و سەبری شورشگێری گەرەکە.

www.kerimhisami.com

لە رۆژگاری ئێمرۆ و لە بارو دۆخی ئێستادا خاڵی سەرەکی خەبات و مەسەلەی کورد، بریتی‌یە لە مە سەلەی خوارووی کوردستان کە بە کوردستانی عیراق ناو دەبرێ. خوارووی کوردستانە کە مەسەلەی کوردی گەیاندۆتە رادەی نێو نەتەوەیی و هێناویەتە نێو باس و سیاسەتی دەوڵەتە مەزنەکان و سەرنجی کۆر و کۆمەڵانی گەلانی جیهانی بۆ لای خۆ راکێشاوە. ئەوەش وەنەبێ تەنیا ئەنجامی شەری خەلیج و شکانی حکومەتی عیراق بێ وەک هێندێ کەس لێکی دەدە نە وە. بە لای منەوە هۆی بنە رەتی ئەم سەر کەوتنە خەبات و فیداکاری و قوربانیدانی میللەتی کورد خۆیەتی کە هۆکاری دەرەوەش بۆتە یاریدە دەرێک و گەیوەتە ئەم پلەیە.

راستە کە نەتەوەکەمان لە خوارووی کوردستان لە ماوەی چەندین ساڵی رابردوودا کەوتە بەر پەلاماری وەحشیانەی حکومەتی رەفتار فاشیستی عیراق و چەکی کیمیایی و ئەنفالی چەپەڵ و ژینو سیدی دژی میللەتی کورد بە کار هێنا، کوردستانی بە جارێک خاپور و وێران کرد و هەزاران کوردی بێ تاوانی زیندە بە چاڵ کرد، بەڵام لە لایەکی ترەوە خۆ راگری و فیداکاری و چۆک نەدان لە بەرانبەر سامناکترین چەکی دوژمندا، دەوڵەتە گەورەکانی هێنا سەر ئەو بریارە کە سالەهای ساڵ بوو حکومەتی عیراقیان بە پارەو چەکی کۆ کوژ تەیار دەکردو تەنانەت لە بە کار هێنانی چەکی کیمیاییش چاویان لێ دەپۆشی، بە سیاسەتی چەوتی خۆیاندا بچنەوەو پەڵەی رەش و چڵکنی بێدەنگی و خۆ گێل کردن لە ئاست جنایەتی حکومەتی عیراق لە شانی خۆیان پاک کەنەوە ودارو لەلەیەک بۆ دەست درێژی و ملهوری سەددام دابنێن کە بە لای منەوە هێشتا کەمیان کردوە و ئەم هەنگاوە

www.kerimbisani.com

قەرەبۆی تاوانی ئەوان لە ئاست کورد ناکاتەوە.

لە لێکدانەوەو هەڵسەنگاندنی رەوەندی رووداوەکانی ئیمرۆی کوردستاندا لە تەک فیداکاری و لێقەوماوی و ئاوارەیی خەڵکدا، پێویستە سیاسەت و بەرژەوەندی زلهێزەکان و حکومەتگەلی ناوچەش بخرێنە بەر چاو و شوێنی تایبەتی ئەوان لەم رووداوەدا نەخرێتە پشت گوێ و بە ژیری و لێ زانی مامڵەی لەگەڵ بکرێ.

ئەوەی لەم قۆناخەدا گرنگی بە خەبات و تێکۆشانی نەتەوەکەمان دەدا، هەڵبژاردن و دانانی پارلمانی کوردستانە کە لە مێژووی خەباتی خوێناوی گەلەکەماندا ئەزموونێکی نوێ و بێ پێشینەیە. هەڵبژاردنی پارلمانی خوارووی کوردستان، نەک هەر سەبارەت بە کار تێکردنی دوا رۆژی خەباتی رزگاریخوازی کورد، بەڵکو لە باری دێموکراسی و پێشوازی جەماوەریشەوە بێ وێنە بوو.

خەڵکێکی لێقەوماوی برسی، گەمارۆ دراوی ئابووری، لە نیشتمانێکی وێرانکراوی کیمیایی لێدراو، بە هەڵبژاردنی پارلمان و پاراستنی هێمنایەتی، سەرە رای کەم و کوری و هێندێ ناتەواوی و هەرەشەی حکومەتی لە گیانەلا دابووی عیراق، توانی هەڵدانی سیاسی و ناسناوەی نەتەوەیی خۆی بە ئیسبات بگەیێنێ و جارێکی دیکەش بە دنیا نیشان بدات کە نەتەوەیەکی لێهاتوە و لێ وەشاوەیی بە رێوە بردن و راپەراندنی کارو باری خۆی هەیە. رێبەرانی سیاسی بزووتنەوەی خوارووی کوردستان بە تاقیکردنەوەی خەباتی درێژ خایەن و ئەزموونی هەڵەو ناتەواوی رابردوو، لێهاتوویی خۆیان بۆ یەکێتی و دەر باز بوون لە ساوە ساو و چاوە روانی و بێ بریاری نیشانداو بە هەنگاوی لێ براوانە رێز و هاو دەردی بیرو رای گشتی خەڵکی

www.kerimbisani.com

جیهانیان بۆ لای خەباتی گەلی کورد راکێشا.

هەڵبژاردنی پارلمان لە خوارووی کوردستان، لە باری شێوەی بە رێوە چوون و گرنگی نێوە رۆک و ئامانجی سیاسی یەوە، لە روانگەو بۆ چوونی جۆراو جۆرەوە لە چاپەمەنی هەندەراندا دەنگی داوەتەوە. بەلاّم ئەوەی بە گشتی لە سەری یەکدەنگن و چاو دێرەکانی نێو نەتەوەیی دانی پێدا دەنێن، پێشوازی گەرمی خەڵک و دێموکراتی بوونی هەڵبژاردنەکەیە کە لە مێژووی بزووتنەوەی کورد و وڵاتانی دنیای دواکەوتوو دا، تا ئێستا نە بینراوە.

هەر چەندە بە بۆ چوونی من دانانی ١٨ ساڵ تەمەن بۆ دەنگدانی لاوی کورد زۆر تەواو نیە. ئێمە دەزانین لاوی ١٤- ١٥ ساڵەی کورد بە تاوانی تێکۆشانی سیاسی ئیعدام دەکرێ و لە مەیدانی خەباتیشدا قارەمانەتی دەنوێنێ. یان دیاریکردنی راژەی ٧٪ بۆ گەیشتن بە پارلمان کە مونوپولی بۆ حیزبە گەورەکان دە خولقێنێ، دەبێتە هۆی بەشدار بوونی کەمتری حیزب و گرۆ سیاسیەکانی گۆرە پانی خەبات و کەسانی نیشتمانپەروەری سەر بە خۆ. یان بێ بەشکردنی دەیان هەزار کوردی خوارووی کوردستان لە دەنگدان کە بە شی هەرە زۆریان لە سەر خەبات و تێکۆشان ئاوارە و دەر بەدەر بوون. ئەوانە هێندێ خاڵی سەرەکی کەم و کوری و ناتەواوی یاسا و بەرێوە بردنی هەڵبژاردنی پارلمان بوون.

ئێستا ئەوە نیزیکەی دوو مانگ لە هەڵبژاردنی پارلمان رادەبرێ. بارو دۆخی دژواری کوردستان ئەرکی قورسی خستۆتە سەر شانی پارلمان و بەر پرسانی بزووتنەوە. ئەرکی لە هەموان دژوارتر و هەر لەو کاتەشدا گرنگتر بریتی‌یە لە چارە سەر کردنی برسیەتی و باری نا

هەمواری ئابووری کە قرزەی لە خەڵک بریوە و لەم بوارە دا هەواڵی دڵتەزێن دە گەنە دەرەوەی وڵات.

ئەگەر عیراق سەبارەت بە هار بوون و رەفتاری فاشیستی سەددام کەوتۆتە بەر گەمارۆی ئابووری، کوردستانی عیراق دوو قات ئابلوقەی ئابووری بە سەردا سەپاوە و خەڵک لە ژیانی سەرە تایی رۆژانە بێ بەشە. کە وابوو چارە سەر کردنی ئەم وەزعە نالە بارە لە هەر رێگایەکەوە بێ، دەبێتە ئەرکی سەر شانی رێبەرانی سیاسی خواروی کوردستان. لام وایە بە هەڵە ناچین ئەگەر بێژین سەر کەوتنی بزووتنەوەی کوردستانی خواروو کە تەئسیری راستەو خۆی دەبێ بۆ مەسەلەی کورد لە هەموو کوردستانی دابەشکراو، راستەو خۆ بەستراوەتەوە بە چارە سەر کردنی بارو دۆخی ئابووری و کەم کردنەوەی برسیەتی خەڵک و پاراستنی ئاسایش و هێمنایەتی و دێموکراسی لە وڵات دا.

ئەگەر چارە سەر کردنی وەزعی ئابووری گرنگترین مەسەلەی ئیمرۆی خواروی کوردستانە؟ ئەگەر چارە سەر کردنی ئەم مەسەلەیە دەبێتە هۆی سە قامگرتوویی دەسە لاتی میللی کورد لەم بە شەی نیشتماندا و دەبێتە هۆی پوچە ڵکردنەوەی پلان و نەخشەی دوژمنانی گەلی کورد و پێشکەوتنی مەسە لەی کورد لە جیهاندا؟

ئەگەر کوردستان بە یەک وڵات و کوردیش بە یەک نەتەوە دەزانین و بروامان بەوە هە یە کە ئازادی و رزگاری و سەقامگرتوویی دەسە لاتی میللی لە هەر یەک لە بەشەکانی کوردستان(سەرەرای جیاوازی شێوەی بە رێوە بەری) دەبێتە هۆی بەرەو پێشچوون و گەشە کردنی بزووتنەوەی رزگاریخوازی بەشەکانی تر، ئەو دەم لە سەر

www.kerimhisami.com

هەموو حیزب و ڕێکخراو وهێزە سیاسیەکانی کورد پێویستە نەک هەر هیچ کۆسپ و تەگەرەیەک نە خەنە سەر ڕێگای پتەو بوون و چارە سەر کردنی مەسەلەی کوردستانی خواروو، بەڵکوو ئەرکی سەر شانیانە بە هەموو تواناو وزەو دەرەتانەوە یارمەتی بە پتەو بوون و بە هێز کردنی دەسەلاتی ئێستای کوردستانی عیراق بکەن. لە بەر تیشکی ئەزموونی خەباتی رابردوو ئەوەمان لە بیر نەچێ کە شکان و روخانی ئەمجارەی دەسەلاتی خوارووی کوردستان دەبێتە کارەساتی داخداری نەتەوەیی و نیشتمانی.

نابێتە رەشبینی ئەگەر بێژین بارو دۆخی ژیئو پۆلیتیکی کوردستان و هەل و مەرجی نێو نەتەوەیی و کۆمەلێک فاکتوری بابەتی و زەینی کەش و هەوایەکی ئەو تۆیان پێک هێناوە کە دەرەتانی راپەرینی گشتی لە کوردستانی گەورە و تێکدانی ئەم سنورە دەستکردانەیان لە کاتی ئێستادا بریوە. بە لام نەک هەر دوور نیە، بەڵکوو وەک دەبینین لە وانەیە هەلی ئەو تۆ هەڵکەوێ کە کورد لە یەکێ لە بەشەکانی کوردستان بتوانێ چارە نووسی خۆی بگرێتە دەست. جا لە کاتی ئاوادا پێویستە لە هەموو لاوە، بە هەموو تواناوە، پشتی سەر کەوتنی ئەم هەل و ئامانجە بگرین.

دوژمنانی گەلی کورد هەر چەندی بە رواڵەت دم لە دۆستایەتی هێزێکی کوردستانی بدەن، بەلام لە ئامانجی ستراتیژی دا بە گشتی نەیاری بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردن و بۆ تێکدانی ریزەکانی بزووتنەوە و ئاژاوە نانەوە و ئاخریەکەشی بۆ هێشتنەوەی گەلی کورد لە ژێر دەستی دا، هەزار پیلان و داو دەنێنەوە. کە وابوو کوردیش دەبێ سیاسەتی ژیرانەی خۆی هەبێ و نە کەوێتە داوی دوژمنانەوە.

ئێمه هیوا دارین رێبەرانی سیاسی کوردستانی خواروو له چاره سەر کردنی بارو دۆخی ئابووری و پاراستنی ئاسایشی گشتی و پتەو کردنی دێموکراسی و پوچەڵکردنەوەی پیلانی دوژمنان دا سەر کەوتوو بن و هەموو حیزب و هێز و تاکی کورد و کوردستانیش له یارمەتیدان و سەر کەوتنی بزوتنەوەی ئیمرۆی کوردستانی خوارووودا بەشداری بکەن. ٩٩٢/٧/٤»

بریاری سه فه ر

راسته من لەم بەشەی نیشتماندا هیچ خزم و کەس و کاری نیزیکم نینه، بەلاّم گومانم لەوەدا نیه که دۆست و برادەری نیزیکتر له کەس و کارم له خوارووی کوردستاندا کەم نین. له باری روشنبیری و نووسین و تێکۆشانی سیاسیشەوه شاراوه نیم. بریارم دا بۆ ماوەیەکی کورتیش بێ سەفەرێک بکەم و لانی کەم به زیارەتی نیشتمان و
به دیداری دۆست و برادەران و بۆ پیرۆز بایی له هێزه سیاسیەکان، تۆزێ دەردو داخی دەر بەدەری و دووری له نیشتمان له سەر دڵم سوک بکەم.
ساڵی ١٩٩٢ له بەر نه بوونی پاسپۆرت بۆم نەکرا. ساڵی ١٩٩٣ وەرگرتنی ڤیزای تورکیا ٦ مانگی خایاند. دوای وەر گرتنی ڤیزا، چەند رۆژ پێش ئەوەی بکەومه رێ، له گەڵ برادەرێکی کارمەندی مەکتەبی حکومەتی کوردستان له سوید باسی سەفەرم کرد و چۆنیەتی رێگاو هاتوو چۆم لێ پرسی. زۆری پێخۆش بوو، گوتی :

www.kerimbisami.com

« کەی دەرۆی ئێمە بەرقیە دەنێرین بۆ برادەران پێشوازیت بکەن و لە هەولێریش میوانی میوانخانەی یەکێتی دەبی. » لە گەڵ سوپاس لە هەڵوێستی کوردانەی ئەم برادەرە، هیچم نەگوت. لای خۆم دامنا بوو وەک رێبوارێکی ئاسایی سەفەر بکەم و قورسایی نەخەمە سەر شانی دۆست و برادەران.

دەمزانی کاک خەلیل بێکەس دەیەوی بچێتەوە کوردستان. تەلیفونم بۆ کرد و گوتم با پێکەوە برۆین. زۆری پیْ خۆشبوو. بریارماندا رۆژی ۹۹۳/۱۱/۱۱ بکەوینە ریْ. لەو رۆژە دا چووینە فرۆکە خانە. بارو دۆخی سەرووی کوردستان وایکرد بوو ئەو کەسانەی بە هێڵی هەوایی تورکیادا سەفەریان دەکرد، وەهایان دە پشکنین قەت کوێر بۆ دۆزینەوەی ئەسپیْ جلەکانی وانادۆزیْ.

لە کتێب بەدەر چیدیکەم پیْ نەبوو. ئەویش بە داخەوە ئەوەندە کەم بوون لانی کەمی تاسەی ئەو دۆست و برادەرانەی نەشکاند کە دەمێکە تامە زرۆی خوێندنەوەی نوسینەکان و بیرەوەریە کانمن.

کە سوار بووین لە نێو فرۆکەدا رۆژنامەی تورکی‌یان هێنان. رۆژنامەی (جەمهوریەت و میللیەت و گوین ئایدینم وەر گرت. هەوەڵ شتێکی لە لاپەرەی هەر سێک رۆژنامەدا سەرنجی راکێشام، وشەی(p.k.k) و (ئاپۆ) و (عبدوللە ئوجەلاْن) بوو. دیارە نووسینەکەی ئەوان جگە لە جنێو وبوختان و درۆ ودەلەسەی بێشەرمانە چیتر نەبوو. بەلاْم من پێی گەشامەوە. چۆن ؟ ئەوە رۆژنامەی تورکیان لاپەرەکانیان بە باسی کوردستان و بە ناوی کورد و حیزبێکی کورد و رێبەرێکی کورد دەرازێننەوە؟ هەر ئەو رۆژنامانە نەبوون لە وشەی پیرۆزی کوردستان و لە ناوی کورد دەسڵەمینەوە و زەندەقیان دەچوو؟

وشەی کورد و کوردستان بە سەر زمان و قەڵەمیاندا نەدەهات و نووسینیشی لە رۆژنامەکاندا یاساخ و باسی سەر بوو.

کارم بە وە نیە کە سیاسەتی (p.k.k) چەندە راستە و چەندە لە گەڵ هەل و مەرجی سیاسەتی ئیمرۆی جیهان دێتەوە. بەڵام راستی ئەوەیە خەباتی شۆرشگێرانەی پارتی کرێکارانی کوردستانە وایکردوە کە تەنانەت کۆرە هەرە شۆڤێنی و رەفتار فاشیستەکانی تورکیاش دان بەوە دابنێن کە کورد لە سەرووی کوردستان راپەریوەو بۆ وەدەست هێنانی مافی رەوای نەتەوایەتی و بۆ رزگاری کوردستان لە بندەستی لە گیان بەختکردن دریخی ناکات.

چ رەگەز پەرستانی تورک و چ دەوڵەتە بە ناو (دێموکراتەکانی) لایەنگری تورکیا و چ هێندێ فەریکە سیاسی کورد، بە ترۆریستیان ناو بەرن، هیچ لەم واقعیەتە ناگۆرێ کە پارتی کرێکارانی کوردستان ، وەک هێزی سەرەکی سەرووی کوردستان لە نێو کۆمەلانی بەشخوراوی خەڵکی کورد دا، ریشەو رێز و نفوزی هەیە ، لە لایەن خەڵکەوە پشتیوانی لێ دەکرێ. هەر خەباتی ئەو حیزبەیە کە وا رەگەز پەرستانی تورکیای ناچار کردوە بۆ لە ناو بردنی (واتە لە ناو بردنی کورد) دەستی پارانەوە بۆ دەوڵەتانی ئورۆپا و دراوسێ درێژ بکەن و بۆ پێشێل کردنی مافی مرۆڤی کوردیش داوای پشتیوانی لە حکومەتی ئەمریکا بکەن کە (پاراستنی مافی مرۆڤی) کردۆتە بنێشتە خۆشکە و لە چوار چێوەی بەرژەوەندی مونوپولەکانی سەرمایەداریدا دەیسورێنێ و کایەی پێدەکات.

ئێستا کە بە ناچاری بە سەر ئەم باسەدا کەوتم، ناتوانم لە سەر ئەم مەسەلەیەش هەڵویست نەگرم کە داخوا سیاسەتی ئێستای (.p.k.k)

له بارو دۆخی ئیمرۆی کوردستان و نەزمی نوێی جیهانیدا، چەندە لە خزمەتی بەرژەوەندی گشتی مەسەلەی کورد دایە ؟ بە بۆ چوونی من هەر کردەوەو هەنگاوێک کە ئیمرۆ زیان بە نەزم و ئەزمون و قەوارە و بەرژەوەندی دامەزراوی خوارووی کوردستان بگەیێنێ، ناتوانێ خزمەت بە پێشەوە چوونی مەسەلەی کورد بکاو دوژمنانی گەلی کورد کەلکی لێ وەر دەگرن. مێژوو لەو کەسانە خۆش نابێ کە ئیمرۆ بە زیانی ئەزمونی تازەی کوردستان و دەسەلاتی نەتەوەیی خوارووی کوردستان بجولێنەوە.

با لەم باسە لادەم و لاپەرەیەکی دیکەی رۆژنامەکانی تورکی هەلدەمەوە. لە لاپەرەی تری رۆژنامەکاندا نووسرا بوو: « دوکتور ئیسماعیل بێشکچی جارێکی تر لە دادگای نیزامی دا بە تاوانی پشتیوانی لە شۆرشی کورد بە سالێک و هەشت مانگ حەپس و چوار میلیون لیرە مەحکوم کراوە. »

وەک دەزانین دوکتور ئیسماعیل بێشکچی بە تاوانی دیفاع لە مافی کورد و پشتیوانی لە بزوتنەوەی رزگاریخوازی کورد چەند سالْ لە حەپسێدا ماوەتەوە.حەپس و گوشار و هەرەشەی رەفتار فاشیستەکانی تورک نەیتوانیوە ئەم ئینساندۆستە و ئەم دێموکراتە لە ئامانجی پیرۆزی خۆی بگێرێتەوە.

لە گەلْ خوێندنەوەی ئەم خەبەرە ،نووسەرو روناکبیرانی ئێرانیم وەبیر هاتەوە. لە تەواوی ماوەی دەسەلاتی شوومی رەزاخان و کورەکەی، لە ماوەی ١٤ سالْ حکومەتی رەشی ئاخوندی دا، کورد لە ژێر هێرشی درندانەو راو نان و کوشتو بر دابوە. یەک نووسەر و زاناو شەخسیەتی نێو بەدەرەوەی ئێرانی نەبوە کە ستەمی نەتەوەیی و

کوشتاری کوردی مەحکوم کرد بێ و لە سەر مافی پێ شێل کراوی کورد وەدەنگ هاتبێ.

ڕەنگە سیاسیە کار کوشتەکانی فارس، بە گوێرەی کەش و هەوای سیاسی و بۆ فریو دانی فەریکە سیاسی کورد جاروبار باسی کوردیان کرد بێ و وتارێکیان نووسیبێ و پاش ماوەیەک لە گەڵ گۆرانی هەواو بارو دۆخی سیاسی لە وەندەش پاشگەز بووبنەوە. نەک هەر ئەوە بەڵکوو لەوەش قەباحەتتر لەم دواییانەدا سیاسی و نووسەر و دێموکرات و کۆنە شاپەرست و راست و چەپی ئێرانی، شان بە شانی بۆمباران و کوشتاری حکومەتی ئاخوندی، کەوتوونەتە هێرش و پەلاماردانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بەو تاوانەی کە بە زمانی سوتاو داوای (خود موختاری) دەکات. لە کاتێکا هیچ مەعلومیش نیە کە گەلی کورد لە رۆژ هەلأتی کوردستان چەندە بەو داوایە رازیە ؟

داوای (خود موختاری) بۆتە ئامرازو بیانوو بە دەست شۆڤینیستە ئیرانیەکان تا حاشا لە بوونی نەتەوەی کورد و فرە نەتەوەیی ئێران بکەن و لەم هێرش و پەلامارەدا، تەنانەت شاعیر و توێژەریش نایانەوێ لە حکومەتی ئیسلامی ئێران وەدوا بکەون.

ئاغای عەلی میر فطروسی کە بە شاعیرو نووسەر و توێژەر و گۆیا بە (پێشکەوتو خوازیش) ناسراوە، لە وتووێژێکی چاپەمەنیدا نەک هەر ستەمی نەتەوەیی و کوشتاری حکومەتی ئیسلامی لە کوردستان مەحکوم ناکات، بەڵکو لە ژێر وشەی قوڵمبە و بێ تامی سواو ولە کار کەوتوو، لە بوونی کوردیش وەک (نەتەوە) حاشا دەکات. کاتێ رۆژنامە نووس لێی دە پرسێ:« لە بارەی ئەوەی ئیمرۆ بە ناوی (مافی

نەتەوەکان) و (خود موختاری) و (مافی دیاریکردنی چارە نووس تا سنووری جیا بوونەوە) لە لایەن هێندێ گرۆی سیاسی دێتە گۆرێ و باسی دەکرێ، بیروڕای تۆ چیە ؟»

ئاغای (محقق و شاعیر و نووسەر) لە وەڵام دا دەفەرموێ: «ئێران وڵاتێکە (چەند قەومی) نەک (چەند نەتەوەیی). قەومە ئێرانیەکان کورد و فارس و بەلوج و گیلەک و تەبەرستانی لە کازیوەی مێژووە لە ژێر یەکمیچی مێژو و یەک کولتور دا ژیاون. ئێران نەوەک روسیا زیندانی گەلان بوە، نە وەک کاناداو یوگوسلاوی چەند نەتەوەیی بوە. ئەوانەی ئێستا بە هەڵگرتنی دروشمی (مافی گەلان و دیاریکردنی چارە نووس تا سنووری جیا بوونەوە) پەلە دەخەنە سەر (یەکێتی نەتەوەیی) ئێمە، لە راستیدا لەم هەلە ناسکەی مێژوویی و لە پەنا ئەو هەموو موسیبەتەی کۆمەلایەتی و ئەخلاقی و سیاسی و ئابووری یەوە، دەیانەوێ ئاگری شەری قەومیش زیاد بکەن»

وادیارە کابرا لە گوێی گادا نوستوە و یا فایتون هەڵیگرتوە و یا خۆی لە کوچەی عەلیچەپ داوە. ئەوە ١٤ ساڵە کوردستان لە ئاگری شەری رزگاریخوازیدا دەسووتێ و گەلی کورد لە پێناو وەدی هێنانی مافی نەتەوەیی پتر لە ١٠ هەزار کەسی فیدا کردوە، تازە ئاغای عەلی میر فطروسی، ویستیارانی مافی نەتەوەیی بە (هەڵگیر سێنەری ئاگری شەری قەومی) تاوانبار دەکات.

دیارە ئاغای میر فطروسی لە شوتی وەبن هەنگڵدانیش شارەزایە، بۆیە هیوا دەر دەبرێ و دەڵێ:« بە خۆشیەوە هەم کوردەکان و هەم ئازەریەکان خاوەنی رێبەرانی ئەوەندە لێوەشاوەن کە خۆیان (لە

www.kerimhisami.com

هەموو ئێرانیەک پیٚ ئێرانیترە »!!!

نەک هەر عەلی میر فطروسی، بەڵکوو بە شی زۆری تاریکبیرانی ئێرانی بە راست و چەپەوە قەڵەمی ژاراویان دژی درۆشمی کۆنبووی (خود موختاری) خستۆتە کار و هەر چەند دمراستەکانی حیزبی دێموکرات بە هەر تک باڵەوە هاوار دەکەن و سوێندو تەلاق دەخۆن کە لە (خود موختاری) بەدەر چیتریان ناوێ و (لە هەموو ئێرانیەک ئێرانیترن)، باوەریان پیٚ ناکەن و شیری (جیاوازی خوازیان) لە سەر سەری راگرتوون و شان بە شانی کۆماری ئیسلامی هەرەشەی نەمانیان لیٚ دەکەن.

تازە ترین نەخشە بۆ حاشا کردن لە بوونی نەتەوەی کورد و (فرە نەتەوەیی) ئێران، لە سیمینارێکدا خراوەتە گەر کە رۆژەکانی ١٢ و ١٣ ی دیسامبری ١٩٩٣لە ژێر ناوی « مەسەلەی میللی و تەواویەتی عەرزی ئێران» لە شاری هامبورگی ئەڵمان ساز کراوە. مەسەلەی حاشا کردن لە بوونی نەتەوەکانی ئێران و تەواویەتی عەرزی ئێران، واتە (بندەست کردنی نەتەوەکانی غەیرە فارس لە ئێراندا) بۆ شۆڤینیستەکانی ئێرانی ئەوەندە گرنگە کە بابەکی ئەمیر خسروی کۆنە تودەیی و حەسەنی شەریعەتمەداری جەمهوری خواز و داریوشی هومایونی شاپەرست و بیهزادی کەریمی فیدایی ئەکسەریەت و عبدالرزای کەریمی حیزبی دیموکرات لێک کۆ دەکاتەوە، تا بۆ پاراستنی تەواویەتی عەرزی ئێران رێگا بدۆزنەوە.

کاکڵ و جەوهەری باس و شیکردنەوەکەیان بە گشتی بریتی بوە لە : « پێداگرتن لە سەر پاراستنی تەواویەتی عەرزی ئێران و راگرتنی ئێرانی واحد، نەبوونی ستەمی میللی لە ئێران، نەبوونی فەرق و

جیاوازی ناوچەکان لە دواکەوتووییدا، حاشا کردن لە هەبوونی نەتەوەی جیاواز لە ئێراندا، نەبوونی فەرق و جیاوازی قەومی و نەتەوەیی، هاندانی بێگانان بۆ ساز کردنی بەیت و باوی ستەمی نەتەوەیی و بوونی نەتەوەکان و هتد...»

جگە لە نوێنەری ڕێکخراوی فیدایی ئەکسەریەت، ئەوانیتر ئەنجومەنی ئەیالەتی و ویلایەتی مەشروتەی پێش ٩٠ ساڵ بە دەرمانی چارە سەر کردنی گیرو گرفتەکانی ئێران دەزانن.

ئاغای بیهزادی کەریمی لە سەر ئەو باوەرە بوە کە لە ئێراندا مەسەلەی میللی و ستەمی نەتەوەیی هەیە و ئێران وڵاتێکی فرە نەتەوەیە. بۆ ئەوەی تەواویەتی عەرزی ئێران بپارێزرێ، پێویستە مافی دیاریکردنی چارە نووس بدرێ بە نەتەوەکانی ئێران. چاری ئەو مەسەلەش پێکهێنانی کۆماری فیدراتیڤی پارلمانی‌یە کە قەوم و نەتەوە جیاوازەکانی ئێران بە دڵخوازی خۆیان بە ئازادی هەلیبژێرن.»

تاریکبیرانی ئێرانی لەو سیمینارەو لە گشت نووسین و بۆ چونەکانیاندا یەک شتیان لە بیر دەچێ، ئەویش بریتی‌یە لە ویست و ئیرادەو توانا و فیداکاری میللەتی کورد کە بۆ وەدەست هێنانی مافی دیاریکردنی چارە نووس تا سنووری جیا بوونەوە(واتە یەکگرتنەوە) و پێکهێنانی دەوڵەتی نەتەوەیی و رزگاری لە چەوسانەوەو بندەستی لە هیچ بەر هەڵستێک ناپرنگێتەوە و ڕێگاش بە هیچ کەس نادات خۆ بکاتە دمراستی و لە سیمینارو کۆبوونەواندا ڕێگای پێ نیشان بدات.

بە راستی سەیرە. مرۆ ناتوانی بیر لەوە یکاتەوە کە لە دنیای ئیمرۆدا، چەند کەسی راکردووی ئاوارە لە ئورووپا کۆ ببنەوە و خۆ بکەنە دمراستی میللەتێک و ئەرک و ماف و چارە نووسی دیاری بکەن.

ئەم چەند دێرەم بۆ بەراورد کردنی رووناکبیری تورک و تاریکبیرانی ئێرانی کردە نێو ئاخنی نووسینەکەم. داوای لێبوردن دەکەم. لام وایە لە باسەکەم لام داوە و باشترە بێمەوە سەر رێگای سەفەرەکەم.

سەعاتی ٨/٣٠ گەیشتینە ئانکارا و چووینە هوتێلێک. رۆژی دوایی کاک خەلیل کارێکی هەبوو، دەبوایە ئەنجام درا با. خۆ ناکرێ مرۆ لە نووسیندا هەر بە رەقە رێدا بیکوتێ و ئاورێک لەم لاو لا نەداتەوە و دوو قسەی خۆش نەکاتە ئاویتەی نووسینەکەی . لام وایە چ قەیدی نیە ئەگەر نووسەر بۆ حەسانەوەی خوێنەری بەرێز یەک دوو نوکتە و قسەی خۆشیش بخاتە نێو دێری نووسراوەکانی.

مۆنتی فیلسوف و نووسەری بە ناو بانگی فەرانسەیی دەڵێ:« ئەگەر لە خوێندنەوەی کتێبیکدا توشی دێری قەبەو ویشک دێم، کتێبە کە لەو لای دادەنێم. چونکە نووسین دەبێ شادی هێنەر بێ، نەک پشو بر. ئەدەبیات دەبێ بەشێک بێ لە شادی و خۆشی.»

ئەم نووسینەی من بە ئەدەبیاتیش حیسێب نەکرێ قەیدی نیە بەڵام با دوو قسەی خۆشی تێدا بێ. بەیانی لە هوتێل هاتینە دەر، بێ ئەوەی کارتی هوتێل و یا ئادریسی وەر بگرین. سواری تاکسی بووین بە دوای کاری کاک خەلیل دا. لام وایە تاکسیش بەم بەیانە ویستبووی تۆزی بە ناو شاردا بمانگێڕێ و شارمان نیشان بدات. چونکە کاک خەلیل گوتی: ئەم شوێنەی دەچین نیزیکە. بەڵام راست ئەو کاتە گەیشتین کە پارەی تاکسی بوو بە ١٠٠ هەزار لیرە. کاری کاک خەلیل زوو تەواو بوو هاتینە دەر کە تاکسی بگرین و بچینەوە. بەڵام بۆ کوێ؟ نە ناوی هوتێل دەزانین و نە شوێن و ئادرێسی..

وێستاین بە دەم پێکەنینەوە بیرمان دەکردەوە. بەڵام فایدەی نەبوو، بیری چی؟ ئەگەر بیرمان وا تیژ بایە کارتێکی هوتێلمان وەر دەگرت. ناچار ناوی شوێنێکمان گوت، سواری تاکسی بووین. زوو گەیشتیّ هەو نەبوو. دابەزین و تۆزێکی تر بە هۆشی خۆمان پێکەنین و ئاخرەکەی رێگامان دیتەوە. تاکسی بگرین بۆ تەرمینالی ئوتوبوسی فرۆکەخانە. لە وێشەوە تاکسی بگرین بە رێگای شەودا، بەڵکوو توشی هوتێلەکە بین. فیکرێکی خاس بوو. بەم شێوەیە هوتێلمان دیتەوە و چووین ئەمجارە کارتێکمان وەرگرت . گەلێکیش بە هۆشی خۆمان پێکەنینمان هات.

رۆژی دوایی ئێوارە سواری فرۆکە بووین بۆ دیار بەکر. کە دابەزین و جانتامان دەست دانێ، کابرایەک هاتە پێش و بە کرمانجیەکی رەوان پرسیاری کرد: « بۆ کوێ دەچن ؟»

- بۆ کوردستان.

- کورۆ قەدری ! وەرە ئەو برایانە بەرە هوتێل و بەیانیش سواریان کە بۆ خاپور.

سواری تاکسی قەدری بووین و تۆزێکیش دڵمان خۆش بوو کە وا تووشی کوردێکی حەلاڵ زادە بووین. لە هوتێل جێمان گرت و شەو چووینە دەر نان بخۆین. کاک خەلیل شارەزا بوو چووینە رەستورانی (بابەک) رەستوران پڕ بوو هەر زمەی دەهات. دەستەیەکی گۆرانی بێژ و موسیقا ژەن، بەزمیان گەرم کرد بوو. تا دەهات گەرمتر دەبوو. دەستکرا بە شایی و دیلان و گۆرانی شورشگێری و رەستوران دەلەرزی.

یەک لە گۆرانی بێژەکان بە ناوی (عەلی ئاکتاش) هاتە لام و

www.kerimhisami.com

گوتی تۆ وە ئاپۆ موسا عەنتەر دەچی. ساڵی پار لێرە بەدەستی فاشیستەکانی تورک شەهید کرا. پاشان گوتی :« ئەز لە خزمەت سەیدا جیگەر خوێن بووم. نووسینی عەرەبی دەزانم. شیعرێکی جیگەر خوێنی خوێندەوە. تەلیفونی دامێ و گوتی لە گەرانەوە دا ئەشێ میوانی من بی.

لە بارو دۆخێ ئەو رۆژەی کوردستانی تورکیادا کە وڵات کرا بوە ناوچەی نیزامی و حاڵەتی شەری پێوە دیار بوو. رۆژنامەکانی تورک لاپەرەکانیان بە باسی شەر و پەلاماردانی (.p.k.k) و مام جەلال رەش کرد بۆوە، دەکرا بەزم و شایی ئەو شەوەی رەستورانی بابەک لە دیار بەکر ، بە بەر هەڵستێکی ئاشکرای حکومەتی تورک دابنرێ. ئێمە گەراینەوە بۆ هوتێل، بەلاٚم شایی و بەزم هەر درێژەی هەبوو.

قەدری بەیانی زوو دەسەرمان بوو. بێ ئەوەی هەقی رێگای لە گەڵ ببرینەوە سوار بووین و بەرەو خاپور کەوتینە رێ. لە دیار بەکرەوە تا خاپور لە ١٣ جێگا کونترۆڵ و پشکنین هەیە. نێوە نێوە تانک و زرێلیش وەستاون و چەند عەسکەرێک تفەنگ بە دەست لە دەور و بەریان چەقیون. شوێنەواری تەقەو شەر نابینرێ، بەلاٚم وڵات لەم مەڵبەندە لە حاڵەتی شەر دایە.

لە جزیری لاماندا چایەک وەخوین. شارێکی چۆل و فەقیر و رەمزی بەد بەختی و چارە رەشی. دوکان و مغازەی سەر شەقام پاکیان داخرابوون. هێندێ خەڵکی رەش و رووتی بێکار دەهاتن و دەچوون و جم و جۆڵی ژیان نە دەبینرا.

لە پێش چایخانێک دانیشتین و چەند کەسێکمان لێ کۆ بوونەوە. پرسیم : « ئەو دوکانانە بۆ داخراون ؟»

www.kurdishsama.com

یەکیان گوتی :« لە بەر بێکاری. کار نیە ، بازار نیە.. »
یەکی تر گوتی : « نەکارن والاکەن . شەرە »
- کوا. هیچ شەر دیار نیە. ئێمە شەر مان نەدیت
لاوێکی مێر منداڵ هەڵیدایە و گوتی : « ئەرێ شەرە. بێ شەر چێ نابی »
ماشێنێک عەسکەرو زریلێک تێپەرین.
- ها بروانە... ئەڤە نەشەرە.؟ شەو رۆژ ئەوهایە.
ویستم رەسمیان بگرم. گوتیان مەکە. عەسکەر ببینن کامیرای تە دەگرن.

لەو لای جزیرێ کەمپێکی کوردەکانی خوارووی کوردستان هەر مابوو. هێندێ خێوەتیان بۆ هەڵدا بوون. ئەوەی پتر لە هەژاری خەڵک و لە سەیتەرەی عەسکەری تورک لەم رێگایەدا، رێبواری کورد دەخاتە خەفەت و بیر کردنەوە. دەجلەیە. بەڵێ ئەم روبارە بە پیت و بەرەکەتە لە چیاکانی کوردستانەوە دەکەوێتە رێ و پتر لە ٦٠٠ کیلو میتر بە کوردستاندا خوارە پێچە دەکات و بەلام بەو بەری دەڵێن سوریا و ئەم بەرەش بە تورکیا ناو دەبەن.
(ماڵ لە خانە خوێ حەرام کراوە
مەسەلەی کوردە و لە کورد رووی داوە)
ئاوی کوردستانە و بێگانە فیزی پێ لێدەداو کێشەی لە سەر دەکەن. سەعاتی ١١ گەیشتینە خاپوور. کوردستانە لەتکراوە و گۆیا سنووری عیراق و تورکیایە. داخ و خەفەتێکی دیکە.
ویستمان پارە بدەین بە قەدری، زۆر بە راشکاوی گوتی : ١٥٠ دۆلار ! . تاکسی دیار بەکر خاپور ١٠٠ دۆلارە. کابرا لە ١٥٠

نەهاتە خوارێ و وەریشی گرت.

لە گومرگ و پولیسی تورک زوو دەرباز بووین و لە سەر پردێ هەوەڵین وشەیەکی گوێچکەی زرینگاندمەوە بە خێر هێنانی سنور داری کورد بوو، بە زمانی خۆم دەیگوت : « بەخێر هاتن »

لە بیرمان نەچێ کاتی سەفەر بۆ ولاتانی دنیای دوا کەوتوو، بە تایبەت ولاتانی عەرەبی، دەبوایە بۆ مۆر کردنی پاسپۆرت و ڤیزا بە سەعات لە پشت دەرگاو لە بەر پەنجەرە ڕاوەستابان و کرد بامانە پاڵەو پەستە، تا مۆرێکیان لە پاسپۆرت دەدا. پشکنینی جانتا و پرسیاری هاتەران پاتەران و راگرتن جارزی دەکردین. تەنانەت لە ولاتی خۆشت لە جیاتی (براگیان بۆ کوێ دەچی ئێستا) بە زەحمەت لە چنگ(انزل و هویتک)ی عەرەبی دەر باز دەبووین.

ئێستا دەچی لە هۆدەی کونترۆلی جوازات وەژوور دەکەوی، دادە نیشی بە زمانی خۆت لە گەڵ مەعمورەکان دەدوێی. نە پشکنینی جانتا و نە پرسیاری سەیرو سەمەرە. زانینی قەدری ئەم نیعمەتە فەرزە. دەبا کوردیش جارێک لە مێژوودا، لە ولاتی خۆی سنووری نیشتمانی خۆی کونترۆڵ بکات و بە سەر نیشتمانی خۆیدا زاڵ بێت و بە دنیاش نیشان بدا کە دەتوانێ هەم سنووری خۆی بپارێزێ و هەم کارو باری ولاتی خۆی بە ڕێوە بەرێ و هەم لە گەڵ گەلانی دراوسێش بە ئاشتی بژی.

لە سەر پردێ کە بە سنور ناو دەبرێ، لە پەنا رەسمی سەرۆک بارزانی نەمردا، بە کوردی نووسراوە:« بە خێر هاتن بۆ کوردستانی عیراق». دیارە ئەم نووسینە وەلام دەورەوەی سیاسەتی ئێستای حکومەتی کوردستان و لە بەر چاو گرتنی بارودۆخی سیاسەتی ئێستای

www.kerimhisami.com

جیهان و ناوچەیە. ئەکینا هەق وابوو بنووسری :« بە خێر هاتن بۆ کوردستانی ئازاد ».

دوای تۆمار کردنی پاسپۆرتەکان، چووینە « مەکتەبی جەوازاتی رزگاری »، بە پێچەوانەی پۆلیسی تورک و شوێنی دیکە کە دەبێ لە پشت دەرگا بوەستی، دانیشتین و بەخێر هاتن کراین. چەند کەسی بێکار لەوێ دانیشتبوون و بە ئاخافتنی جۆراو جۆر و باسی عەرش و قورش، مەجلیسیان گەرم کرد بوو. ئەوە نیشانی دەدا کە کارەکان هێشتا بە روالّی کوردەواری دەرۆن و نەکەوتوونە سەر روالّو سیتمێکی ئیداری و حکومەتی.

دوای ئەوەی پاسپۆرتی کاک خەلیل تەواو بوو، ٢٥ دۆلاّری رەسمی چوونە زۆۆری داو رەسیدی وەر گرت، برادەری مودیری مەکتەب بە دەنگ ناوی منی خوێندەوە. یەک لەو برادەرانەی لەوێ دانیشتبوو، رابوو، گوتی:«جەنابت کاک کەریمی حسامی یە؟» بەگەرمی ئامێزی پێدا کردم و بە خێر هاتنێکی گەرم. من پێشتر بە خزمەت کاک لوقمان بەرزنجی نەگەیشتبووم، ئەویش منێ هەر لە دوورەوە ناسیبوو. باسی نووسراوەکانی منێ کرد، باسی ئەو مەکتەبەمان کرد کە کونگرەی ئەمریکا بۆ کۆ کردنەوەی کتێبی کوردی کردوویەتەوە و کاک محەمەد عەسکەری لە قاهیرە لە باڵیۆز خانەی ئەمریکا بەم کارەوە خەریکەو نامەی بۆ بنکە کولتوریە کوردیەکان ناردوە کە کتێبی بۆ بنێرن و نامەیەکیش بە من گەیشتوە. کاک لوقمان گوتی : کتێبێکی زۆرمان کۆ کردۆتەوە بەلاّم تا ئێستا حکومەتی تورکیا رێگا نادا کە بیان نێرین. پاشان سەری بردە بن گوێی مودیری مەکتەب. ناردیان چایان هێنا.

www.kerimhisami.com

کاتی رابووم که ٢٥ دۆلاره بدەم، کاکی مودیر ئەم وەرەقەی دا دەستم که به عەرەبی نووسرا بوو:

« الی من یهمه الامر. یسمح لحامل الورقه السید عبدالکریم حسامی بالدخول الی کردستان و غیر مشمول بدفع الرسومات لکونه کاتب کردی13 ».

گوتم زۆر سوپاس، بەلام با ٢٥ دولارەش هەر بدەم. گوتی نابێ. ئەگەر پاره وەر گرم دەبێ له وەرەقەکه بینووسم. به بۆنەی هاتنەوەت بۆ کوردستان لەم پارەیه مەعافی. خۆت ئەم پارەیه دەدەی به کێ بیدەیه. خۆت دەزانی. »

گوتم خۆزیا وەرەقەکەت به کوردی نووسیبایه. ئەمه زۆر گرنگه بەلگەو نووسراوەکانی حکومەتی به زمانی کوردی بنووسرێن. گوتی : « له لایەن حکومەتەوه به رەسمی ئەمرمان پێ نەکراوه. »

دانیشتم چاوەروان بووم تا کاک خەلیل ساز دەبێ. نازانم له ئاسایش و عەلاقات چ کارێکی هەبوو. لەو ماوەیەدا برادەرێک له گەڵ خێزانی پێویستی به وەرەقەیەک هەبوو. چەند جار له جەوازاتەوه دەیاننارده ئاسایش و له وێوه دەیاننardەوه جەوازات. کابرا دەپاراوه دەیگوت: « چیتر ئەو دەستەو دەستم پێ مەکەن. له بەیانیەوه له سەر ئیمزایەک مەحتەلم. »

کۆمەڵێک خەڵکی دیکەش هاتن و دانیشتن. من به برادەری مەسئولی جەوازاتم گوت:« ئێمەی کورد بۆ وەرەقەیەک ئەوەندەیان دەستاو دەست بێکردووین و رایانگرتووین و ترۆیان کردووین که له حکومەت و هەر چی ئیدارەیه بێزار بووین. ئێستا که خۆمان له جێگای ئەوانین، تکایه با لاسای ئەوان نەکەینەوه. به گوێره یاسا

کاری خەڵک راپەڕێنین و کارێکی وابکەین کە خەڵک هەست بەوە بکات کە حکومەتی خۆیەتی و شانازی پێوە بکات»

بڕادەرانی لەوێ دانیشتبوون و هەموویان بادینی بوون، گوتیان :« ئەرێ برا تۆ لەم سەفەرە کاک مەسعود دەبینی؟ »

- نیازم وایە و حەز دەکەم بیبینم. بەڵام نازانم داخوا کاری زۆر و سەر قاڵبوونی رێگای ئەوە دەدا کاتی دیتن بۆ من تەرخان بکات؟

گوتیان : رەجا دەکەین بێژە مەسعود زاخۆ ٩رۆژە بێ ئاوە. تەحالف بە تانکیر ئاو دێنن، ئەویش لە بەر مەعمور و دەوڵەمەندەکان وەبەر کەس ناکەوێ. تەنەکەی بە ١٠٠ دینار دەیبەن. ئەوەندە بارانە نەبایە خەڵک قڕ دەبوو. ئەگەر لە بەر بەعس نەبایەو سەددام پێ خۆش دەبێ، ئەگینا انتفاضە مان دەکرد و یەک مرۆی حکومەت و حیزبیمان لەم شارە نەدەهێشت.»

گوتم ئەگەر کاک مەسعود ببینم، راسپاردەی ئێوەی پێ رادەگەیێنم.

کاک خەلیل کارەکەی تەواو بوو. هات گوتی با بڕۆین.

- سەیارەت گرتوە؟ با سەیارە یەک بگرین.

- ئەوەتا سەیارەیەک وەستاوە. بڕادەران دەڵێن بەو سەیارە بڕۆن ئەمینە و دەیناسین و سەر بە خۆمانە.

- باشە. با قسەی لەگەڵ بکەین، بە چەندی دەمانباتە هەولێر. با وەک قەدریمان لێ نەیە.

- پێی ناوێ. هەموو دەیناسن. زیادمان لێ ناستێنێ. دەر کەوت کورد بە جارێک و دوو جاران ئاقڵ نابێ.!!

سواری سەیارە بووین، کابرای ئاژوەر ناوی حاجی بوو. لە سەیتەرە

www.kerimhisami.com

له وەڵامی پرسیاری مەعمورەکاندا گوتی :

« بۆ هەولێر دەچم، میوانی ماڵی گەورەیە »

- بە خێر هاتن، خواتان لە گەڵ.

لەوە کە کابرا گوتی : « میوانی ماڵی گەورەیە » هەستم کرد کە نابێ زۆر سەر راست بێ.

حاجی گوتی : « ئێمە دە سەیارەین عایدی گومرگین. ئەو میوانی لە خاریجەوە بێن بە ئێمەدا دەیاننێرن تا بە سلامەتی بگەنە هەولێر. »

لە زاخۆ لاماندا نان بخۆین. ویستی لە پێش کەبابخانەیەک سەیارەکە رابگرێ، شوێنەکە قەدەخە بوو. پۆلیسی هاتو چۆ هات. حاجی سرتەیەکی لە گەڵ کرد و سەیارەی راگرت. کە تەواو بووین پولیسەکە لەوێ وێستا بوو. نازانم لە گەڵ حاجی چی‌یان گوت و چی‌یان کرد، سوار بووین و کەوتینە رێ.

حاجی گوتی: « هەموو شت بە پارەیە. ۱۰۰ دینارم دا بەو پۆلیسە بۆ ئەوەندە راوەستانە. »

- بۆ دەت دایە؟ بۆ لە شوێنێک نەوەستای کە جێگای وەستان بوو؟

- چی بکەم؟ نەت دیت چەندە قەڵە باڵغە؟ شوێن گیر نەدەکەوت. قەی ناکا. شورتە فەقیرە، مەعاشیان کەمە.

کەوتینە رێ. جادەی نێوان زاخۆ- دهوک لە بەر قەڵە باڵغی و هاتوو چۆی ماشێنان وە جادەکانی ئورووپا دەچوو.

بێجگە لە ماشێنی سواری دەیان لۆری دەرێدا بوون بەرەو هەولێر و گەرانەوە. حاجی دەیگوت: « ئەو لۆریانە ئەرزاق و شتومەکی تیجارەتی دێنن. لە سنوور بە ناوی هەولێر گومرگ دەدەن و تۆمار

www.kerimhisami.com

دەکرێن. کە لە دهۆک تێپەڕین، لە سەیتەرەی سەر ڕێگای موسڵ، پارەیەک دەدەن و بۆ موسڵ دەچن. لۆری وا هەیە ۱۰هەزار دینار دەدا کە بچێتە موسڵ. لە هەولێریش لە چەند جێگا ئەم باسەم بیست. دەیانگوت شەو لە هەولێر لۆری لە سیغار و ئەرزاق بار دەکرێ و بۆ موسڵ و بەغدا دەڕوات. کابرایەک دەیگوت:« هەر چەندی بیدەین بە سەیتەرەو گومرک هەر قازانجمانە. هەر ئەوەندە بگەینە بەغداو نەگیرێین، هەمووی پر دەکاتەوە»

نوێژی شێوان گەیشتینە قەسرۆک. حاجی لە ڕێگا لایدا و دابەزی نوێژی شێوانی کرد. زەوی تۆزێکیش تەر بوو، بەڵام بۆ ئەوەی کڵاو چیەتی خۆی بشارێتەوە، دەبوایە لە سەر زەوی تەریش نوێژێکی بکات. ئێستا ئیتر بە شەو دەرێگا داین. حاجی گوتی : « لە ڕێگا دا چەتەو ڕێگر هەن. چەند جار خەڵکیان ڕووت کردوە و کوژراویش هەبوە. ئەگەر تووشی چەکداران بووین و بە ناوی پێشمەرگە رایان گرتین، دەڵێین : نەخۆشە، لە خەستەخانەی دهۆکێ ناردوویانە بۆ هەولێر ، تۆ خۆت هیلاک کەو بێژە نەخۆشم.

لە حاجی وەشک کەوتم . لە نیزیک حەریر و باتاس حاجی گوتی:« لە ڕێگای شەقلاوە شارەزا نیم و هەر بە کۆیەدا چوومە هەولێر. سەیارێکمان لە پێشدا بوو، گوتمان بە دوای ئەودا برۆ.

هەولێر، پێتەختی حکومەتی هەرێمی کوردستان

سەعاتی دەو نیوی شەو گەیشتینە هەولێر و چووینە دارەمان. ئەو شوێنەی بەعس دەرکراوەکانی کەرکوکی لێ کۆ کردوونەوە،ماڵی کاک محەمەدی خزمی کاک خەلیل. حەسارێکی گەورە، ماڵێکی ئاوەدان و خەڵکێکی میهرەبان و دڵ ئاواڵە. هەر وەک ناسیارو ئاشنای قەدیم بین، شەو خاو خێزان لێک کۆ بووینەوە. نان و چێشتیان ساز کرد. سەرە رای هیلاکی رێگا تا دوای نیوە شەو درنگ نەخەوتین. باسی دەرکردن و راگواستنی خۆیانیان دەکرد و رەفتاری فاشیستی حکومەتی بەعسیان دێناوە بەر چاو و برسیەتی و بێکاری و ئاور لێ نەدانەوەی حکومەتی هەرێمیان دەکردە ئاویتەی قسەکانیان.

بەیانی حاجی نانو چای خوارد و ویستمان پارەی بدەینێ، داوای ١٢. دۆلاری کرد. واقم ور ما. گوتم لە زاخۆوە تا هەولێر سەیارە بە چەندی دێت؟

گوتی : « بۆ خۆم نیە. عایدی گومرگە و وایان داناوە. من لە ژیانم دا قەت ئاوا تەسلیمی کلاو چیەتی نەبووم. کاک خەلیل بە ١.٥ دۆلار رازی کرد، پارەی وەر گرت و رۆیشت.

کاک محەمەدی خانە خوێ سواری تاکسی کردین بۆ نێو بازار، لە باری ئەمنیەتەوە پرسیاری هوتێلەکانم کرد، گوتیان هوتێل (شیرین پلاس) شوێنێکی ئەمینەو میوانی دەرەوە پتر لەوێ دادەبەزن. ماڵی

www.kerimhisami.com

دۆست و ناسیار و ئاشنای قەدیم هەبوون، بەڵام بە ڕاستی نەمدەویست ببمە سەر باری ماڵێکی دۆست. بە تایبەت کە چاوە ڕوان بووم دوو برادەریشم لە ئێرانەو بێن بیان بینم.

بەر لەوە بچمە هوتێل، چوومە زانکۆ و سوراخی دوکتور جەمشیدم گرت. لە زانکۆ چومە ژووری عەمید، دوکتور عبداللە حداد کە لە پاریس یەکترمان دیبوو، بە گەرمی پێشوازی کردم و ناردی چایان هێناو تۆزی یادی دیداری پاریسمان نویٚ کردەوە. دوکتور جەمشیدم دیتەوە. نە چوونەوەی کوردستان و نە ماوەیەک دووری و نە ئەندامەتی کومیتەی ناوەندی حیزبی تازە و نە تازە زاویی، هەستی برایەتی و دۆستایەتیان کەم نەکرد بۆوە. تۆزێ دانیشتین گوتم : جارێ با من برۆم لە هوتێل شوێنێک دیاری بکەم. دوکتور بە جیددی سەیری کردم و گوتی : « هوتێلی چی ؟ عەیب نیە ؟ تۆ بێ'یە هەولێر و بچی لە هوتێل میوان بی؟ دە چیە ماڵی مومتازی، ماڵی خۆتە، ئەوەش ژمارە تەلیفون و منیش ئێوارێ دێمەوە.

نازانم بە چ زمانێک سوپاسی کاک محەمەدی خانە خوێ و کاک خەلیلی بکەم. تا ئێوارێ کە بردیانمە ماڵی کاک مومتازی، لە بازار گێرایانم و لە گەڵم بوون.

ئێوارەی ڕۆژی ١٤/١١/٩٩٣ میوانی ماڵی مومتاز حەیدەری بووم. ڕاست نیە وشەی میوان بە کار بێنم. باشترە بێژم بوومە خاوەن ماڵ و خانە خوێی میوانان. چونکە تا ئەو ڕۆژەی گەڕاومەوە، هیچ ڕۆژێک و یا بڵێم هیچ کاتێک بێ میوان نەبووم. زیلانی مەند و خوێن شیرین و ڕوح سوک و ژیکەڵەش تاوێک لە بەر هێنانی ئاو وچایی و شتی پێویست نەحەساوەتەوە. کاک مومتاز سەعاتێک بە تەنیای

www.kerimnisani.com

نەهێشتووم و لێم خافڵ نەبوە. لە توانام دا نیە باسی میهرەبانی و جوامێری و میوانداری و خزمەتی خوشکە رەمزی و کاروان و سازانی خوشەویست بکەم. ئەگەر زەحمەت و میوانداری ئەوان و حەسانەوەو ژیانی ئاسودەی خۆم لەو ماوەیەدا بنووسمەوە، بە قەولی فارسان« مثنوی هفتاد من کاغذ شود » هەر ئەوەندەم پێدەکرێ لە دڵەوە سوپاس و پێزانینی خۆم رابگەیێنم.

دیدار و چاو پێکەوتن

وەک لە سەرەتاوە گوترا، دوای ئازادی کوردستان بە ئاوات بووم بە دیداری نیشتمانی ئازادو سەردانی دۆست و برادەران، تۆزێ خەم و پەژارەی ئاوارەیی و دوورە وەتەنی لە سەر دڵم لا بەرم. بۆم نەلوا، تا ئێستا ئەوە لە کوردستانم. خۆ بۆیە نەچوو بوومەوە هەر بە سورانەوەی نێو بازار کات رابوێرم. دەمویست لە بواری سیاسی و کۆمەڵایەتی و کولتوری و ئابووری ئەزموونی تازەی خوارووی کوردستان شارەزا بم. ئەوەی ئێمرۆ لە خوارووی کوردستان دەبینرێ، دەسکەوتێکی گەورەو ئەزموونێکی نوێ و رێگایەکی ناهەموارە. رووداوێکی ئالۆز و بە گرێپوچکەیە. شیکردنەوەو هەڵسەنگاندنی هاسان نیە. مەسەلەیەکە لە چوار چێوەی ناوچە چۆتە دەر و باری نێو نەتەوەیی بە خۆوە گرتوە. لە توانا دا نیە بە مانگێک و ۲۰ رۆژ بچیە ناخی رووداوەکان و سەریان لێ دەر کەی.

هاسانە یەکێک بچێتەوە کوردستان و چەند رۆژان بسورێتەوە و بە

هەوا باسی ڕووداوەکان بکات. بەڵام وانیە، زۆری پێدەوێ.

لەو سەفەرەدا مەبەستم بوو ئەگەر کاک مەسعود و مام جەلال لە بەر پرکاری کاتیان هەبێ، چاوم پێیان بکەوێ.

بەر لە دیتنێ ئەوان سەردانی ڕۆژنامەکان و بارەگای حیزبەکانی تر و دیدارێ هێندێ دۆست و برادەرم بە پێویست دەزانی. دەمویست شارەزایێک پەیدا بکەم و ئاگاداری وەزع بم.

ڕۆژی ١١/١٥ بەم هیوایە کە کاک عەزیز محەمەد لە هەولێرە، چوومە بارەگای مەکتەبی سیاسی حیزبی کومونیستی کوردستانی عیراق، داوای دیتنی کاک کەریم ئەحمەدم کرد. کاک مەلا حەسەن هات، دوای بە خێر هێنان گوتی : کاک عەزیز سەفەری کردوە و کاک کەریمیش چۆتە سولیمانی. پاشان کاک عومەرعەلی شێخ سکرتێری حیزبی کومونیستی کوردستانی عیراق هات، نیزیکەی نیو سەعات دانیشتین و چاییمان خواردەوە و جگە لە بە خێر هێنان و چاک و چۆنی یەک وشەی دیکەمان لە زاری نەهاتە دەر. هەر دەتگوت منیان نەدیوە و کابرایەکی ئوروپاییم هاتوومە هەولێر. مەلا حەسەن گوتی : « لە گەڵ ڕێگای کوردستان وتو وێژێک بکەن. »

گوتم پرسیارەکان بنووسن، وەڵامیان دەدەمەوە.

پاشان چوومە جەریدەی برایەتی. لە گەڵ کاک فەرهاد عەونی ناسیاری کۆنمان تازە کردەوە، باسی وەزعی کوردەکانی ئوروپا و بارودۆخی سیاسی و ڕوشنبیریمان کرد. بە شێوەی ڕۆژنامە گەری بێ ئەوەی بە خۆم بڵێن، چەند ڕەسمێکیان گرت. چووینە جەریدەی کوردستانی نوێ. بەم ئیعتیبارە کە پێشتر وتارم بۆ نارد بوون، لە گەڵ برادەرانی کوردستانی نوێ وەک هاو کارێک باسی ڕۆژنامە و نووسین

www.kerimbisani.com

ودەرەتانی بڵاو کردنەوە و روشنبیریمان کرد. کوردستانی نوێ لە ژمارەی رۆژی ۱۱/۱٦ دا خەبەری گەرانەوەی منی بۆ کوردستان بڵاو کرد بۆوە.

کاک مومتاز حەیدەری تەلیفونی کرد بۆ شیخ لەتیف بەرزنجی و گوتی فلانکەس لێرەیەو دەیەوێ ئەگەر کات هەبێ چاوی بە مام جەلال بکەوێ. دوای ماوەیەکی کورت شێخ لەتیف تەلیفونی کردەوەو گوتی:« بەیانی سەعاتی.۹/۳ مام جەلال لە مەکتەبی خۆی چاوە روانی دەبێ.

رۆژی دوایی لە کاتی دیاریکراودا چووینە مەکتەبی مام جەلال. بە گیانێکی برایانە پێشوازی و بە خێر هاتنی کردین. دەورەی تەواوی بیرەوەریەکانم وەک دیاریەکی شوانانە پێشکێش کرد. زۆری پێخۆش بوو، گوتی لە ئوروپاوە ئەوە چاکترین دیاری‌یە.

دوای ئەحوالپرسی و پرسیاری چۆنیەتی ژیان و شوێن و کار، گوتی :« بە تەما نی سەری برادەرانی کۆنت بدەی؟»

- خەیاڵێکی ئاوام نیە. ئەوان هاتوونە سوید سەری منیان نەداوە، جا من بۆ سەری ئەوان بدەم.

- جا تۆ وەک ئەوان مەکە. پێم باشە سەرێکیان بدەی. دەو قسەی خێریش بکەی بەڵکوو رێکیان خەیەوە. من زۆرم هەول دا هیچم بۆ نەکرا، بەڵکو تۆ کارێک بکەی.

- جا ئەگەر تۆ هیچت بۆ نەکرا بێ و شەقی زەمانە وریای نەکرد بنەوە، خۆ پێوە ماندوو کردنیان بێ فایدەیە. ئەو برادەرانە ئێستاش پیێان وانیە کە دنیا گۆرانی بەسەردا هاتوە. ئێستاش لە سەر (رێبەرایەتی بزووتنەوەی کورد) شەریانە.

پاشان لە سەر وەزعی جیهان و بارودۆخی کوردستان و حکومەت و پارلمان و ناتەواوی و سەر هەڵدانی جاروباری هێندی ناکۆکی باسێکی بابەتی و خۆشمان هەبوو. مام جەلال بە راشکاوی هێندێ کەم و کوری و ناتەواوی سیستمی فیفتی فیفتی وە بیر هێنایەوەو هەر لەو کاتەشدا هێندی هەنگاوی لە باری باسکردن وەک : زۆر بوونی داهاتی گومرگ و چاپکردنی کتێبی مەدرەسەکان و ئاوەدانکردنەوەی دێهات و چاک کردنی جادەکان و زیاد کردنی مەعاشی ماموستایان و کردنەوەی بنکەی دەرمانی و ...هتد. ئەوەشی گوت : کە کوردستان دوو قات لە گەمارۆی ئابووری دایە. بۆ وەکار خستنی فابریک و کارگاکان کەس پارمەتیمان نادا. بۆ چوون و راشکاوی قسەکانی بۆ من جێگای سەرنج و کەلک وەر گرتن بوون.

پاشان گوتی: ناتەوێ سەری سولیمانی بدەی؟

گوتم بەتەمام سەری برادەرێکی بدەم کە پێکەوە لە زیندان بووین. دێموکراسی حیزبی دێموکرات ئەویشی وەلا ناوە. لەم بوارەشدا هێندێ قسەی بە نرخی کردن. گوتی :« هەر وەختی ویستت بچی تەلیفون بکە تا پێشمەرگە و سەیارەت بۆ بنێرم و لە وێش میوانی مەڵبەند دەبێ. دوای گەرانەوەشت تەلیفون بکە پێکەوە نانێکی بخۆین و پتریش قسان بکەین. گوتی: تەلیفونیمن بدەن بە کاک کەریمی ، هەر کاتی ویستت تەلیفون بکە. لە گەڵ کاک مومتاز حەیدەریش سەبارەت بە کەم و کوری نووسین و روشنبیری و رۆژنامە گەری موناقەشەیەکی دیموکراسیانەیان هەبوو. نەمویست پتر وەختی بگرم، ئیزنم لێ خواست، مام جەلال گوتی :« هەموو کەس ببینە، ئەندامانی پارلمان، رووناکبیران، نووسەران و خەڵکی دیکەش. مالاوایيمان لێ

www.kerimhisami.com

خواست و گەراینەوە. سەردانی بارەگای حیزبی زەحمەتکێشانم کرد. کاک قادر عەزیز بەخێر هاتنی کردین. بە درێژی باسی بارو دۆخی کوردستان و خوارووی کوردستانمان کرد .هەر لەوێ داوای وتووێژێکی تەلەڤیزیۆنیان کرد. ئەوان پێشتر لە تەلەڤیزیونی خۆیان فیلمێکی منیان بڵاو کرد بۆوە کە لە سوید هەڵیان گرتبوو. دامان نا درنگتر وتو وێژ بکەین.

دوایە چوومە سەر دانی بارەگای حیزبی کاری سەر بە خۆیی کوردستان کە تازە دامەزراوە و کۆنگرەیان گرتبوو.

ئەم حیزبە لەم برا کوردانە پێک هاتوە کە پێشتر ئەندامی حیزبی کومونیستی عیراق بوون. بە شێگ لەو کوردانەی کە ئەندامی حیزبی کومونیستی عیراق بوون، پاش ئەوەی کە حیزبی کومونیستیان بە جێ هێشت،(واتە بە ئیستیلاحی خۆم پاش بادانەوە) هێندێکیان چوونە نێو پارتی و هێندێ نێو یەکێتی و هێندێکیش ئەم حیزبەیان پێک هێنا و لەم دواییانەشدا لە گەڵ حیزبی زەحمەتکێشان و رێکخراوی تێکۆشانی رەنجدەرانی کوردستان لیژنەیەکی (هاریکاری چەپە کوردستانیەکانیان) پێک هێناوە.

رۆژی ١٦/١١/ئێواری ماموستا گۆران ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان هاتە لام. دوو پێشمەرگە و سەیارێکی هێنا بوو، گوتی ئەو پێشمەرگانە پێویستە لە لات بن تا دەگەرێیەوە. وێرای سوپاسێکی لە رادە بەدەر هیچ بە پێویستم نەزانی پێشمەرگەم لە لابن و لە نێو شار لە گەڵ من بگەرێن. من ئەو ساڵانەی دوای هاتنە سەر کاری حکومەتی ئیسلامیش لە مەهاباد قەت پێشمەرگەم لە نێو شار بە دواوە نەبوە. ئاخری ماموستا گۆران کلاشنیکۆفێکی بە جێ

هێشت و گوتی با ئەوەت هەر لە لا بێ و گوتی بۆ هەر شوێنێکیش بچی تەلیفون بکە ماشێن و پێشمەرگەت بۆ دەنێرین.

رۆژی ١١/١٧/لە رێگای کاک عەزیز نەژاد سورمەییەوە، داوای چاو پێکەوتنی کاک مەسعود بارزانیم کرد. دوای تاوێک کاک عەزیز خەبەری دامی کە کاک مەسعود رۆژی شەمۆ چاوە روانتە و لە لای ئەویش نان دەخۆن.

ئێوارێ ئەم نامەیەی خوارەوەم بۆ هات: « بۆ بە رێز کەریمی حسامی - بە سلاوێکی گەرمەوە.

بە رێزتان بۆ بەشداری لە کونگرەیەکی رۆژنامە گەری کە لیژنەی بالای هاریکاری چەپە کوردستانیەکان سەبارەت بە راگەیاندنی هاریکاری چەپە کوردستانیەکان دەیبەستێ داوەت دەکەین. کات و شوێنی کۆنگرە رۆژنامە گەریەکە سەعات (٢/٣٠) دوای نیوە رۆ پێنج شەمە ١٩٩٣/١١/١٨ لە هوتیل شیرین پلاسە. بەشداریتان مایەی سەر فرازیمانە. ١٩٩٣/١١/١٧...لیژنەی بالای هاریکاری چەپە کوردستانیەکان.

تەلیفونم بۆ کاک جەوهەر نامیق و دوکتور عیزالدین مستەفاو کاک نژاد کرد . دیار بوو ئەوان ئێستا سەروک و ئەندامی پارلمان بوون و لە بەر کارو تێکۆشانی زۆر کاتیان نەبوو سەرم بدەن. منیش لەبەر سەردانی نووسەران و کەسانی سیاسی و کۆمەلایەتی هەولێر کە رۆژ بە رۆژ سەر فیرازیان دەکردم، پێرا نەگەیشتم لە پارلمان بچمە خزمەتیان.

رۆژی ٩٣/١١/١٨ چوومە کونگرەی رۆژنامەگەری لیژنەی بالای هاریکاری چەپە کوردستانیەکان. خەلکێکی زۆر بەشداری کرد بوو.لە

www.kerimhisami.com

کۆبوونەوەدا لە سەر هەموو مەسەلەو گیرو گرفتی کوردستان و ڕوودوەکانی نەتەوەیی و نێو نەتەوەیی باس و وتو وێژ کرا. وەک : بەرەی کوردستانی، پارلمان، حکومەت، برسیەتی، بێکاری، ئاسایش، بارو دۆخی نێو نەتەوەیی، سیاسەتی دەوڵەتانی زلهێز، مەسەلەی یەکێتیەکانی پیشەیی و دەوریان لە بردنە پێشی کۆمەڵدا، مەسەلەی چەپ لە کوردستان و مافی مرۆڤ و هەڵوێستی حکومەتانی دراوسێ و مەسەلەی کوردستانی گەورەو .... بە تێر و تەسەلی وەلامی ڕۆژنامە نووس و دانیشتوانی کۆبوونەوە دەدرایەوە.

پرسیاری ماموستا سەعید ناکامم کرد، گوتیان لە شەقلاوەیە و بارودۆخی ژیانیشی تەواو نیە. بریارم دا بچم سەری بدەم. ڕۆژی ۱۱/۲. کە لە سەلاحالدین لە گەڵ کاک مەسعود وادەم هەبوو، دەرفەتێکی باشبوو کە بچمە سەر دانی ماموستا سەعید ناکامیش. تەلیفونم کرد بۆ ماموستا گۆران، ماشێن و سێ پێشمەرگەی نارد و چووینە شەقلاوە ماڵی ماموستامان دیتەوە. کە چوومە ژۆرێ بە تەنیا دانیشتبوو. هەستم کرد بە دیتنم گەشایەوە، بەلام من لە داخی ڕەفتاری چەرخی کەچ ڕەفتار فرە نارەحەت بووم. چەند جار لە سەر یەک گوتی : « ئەی.. چۆن ؟ ئەوە کاک کەریم و لە شەقلاوە بێ سەری من بدات ؟ خۆ خەون نیە .. »

دەستی کرد بە پرسیاران لە چوار چێوەی ئەم مەسەلەیەدا کە ئە سەرەتای هەرزە کاریەوە لە ناخ و مێشکی دا دەجولێ و ئازاری دەدا، واتە (رزگاری و سەر بەخۆیی و یەکگرتنەوەی کوردستانی گەورە)، لە چالاکی ڕوناکبیرانی کورد لە دەرەوە، لە تێکۆشانی حیزبە سیاسیەکانی ڕۆژهەلاتی کوردستان و بواری ڕوشنبیری پرسیاری کرد و

بیرورای منی دەپرسی. پرسیاری سمکۆ وپشکۆی کوری کرد. باسی لە بەینچوونی بە شێکی زۆری نووسراوەی بیرەوەریەکانی کرد و گوتی : جارێکی تر نووسیومنەوە بەلاّم هیچ دەرەتانی چاپ و بلاّو کردنەوەیان نیە. بە ئاوات و تاسە بوو کە چاوی بە بیرەوەریەکانی من بکەوێ. رەسمێکم لێ هەلگرت و رەسمێکم لە گەلْ گرت و دیاریەکی فرە پچووک و متواضعانەم پێشکێش کرد. مالاّواییم لێ خواست، چونکە وادەی چوونی لای کاک مەسعود نیزیک دەبۆوە.

گەراینەوە بۆ سەلاحالدین. ئەو رۆژە بۆ لێکۆلێنەوەو پێشنیار و بیرو راگۆرینەوە لە سەر فیلمێک کە بریارە لە سەر ژیان و خەبات و رابردووی سەرۆک بارزانی نەمر ساز بکرێ، کۆبوونەوەیەک لە هونەرمەند و نووسەرانی کورد پێک هاتبوو. بە خۆشیەوە منیشیان داوەت کرد کە تا هاتنی وادەکەم بەشداری بکەم . گوێم بۆ بیراو راو پێشنیارەکان راگرت. پرۆژەیەکی گەورە و پیرۆزە ئەگەر بتوانن بە بەشداری هونەرمەندان و کار گەردانی بە ناو بانگی جیهانی سینەما ئامادەی بکەن، بە راستی ناوی کورد و کوردستان دەکەوێتە سەر شاشەی تەلەڤیزیون و پەردەی سینەمای جیهان و گەورە ترین هەنگاو دبێ لە بواری کولتوریدا بۆ ناساندنی گەلی کورد و رێبەرەکەی بە گەلانی جیهان.

کۆ بوونەوە تەواو نەببوو بانگیان کردم. کاک مەسعود لە بەر دەرگای هۆدەکەی پێشوازی کرد و بە گەرمی بەخێر هاتنی کردم. دانیشتین پێکەنی گوتی : جارێک مەسەلەی ئێرەجی ئەسکەندەرێت بۆ گێراومەوە کە هەر لە تەیارە دێتەخوار و کابرای میواندار لێی دەپرسێ کەی دە گەرێیەوە! منیش ناوێرم پێت بلێم چەند لێرە دەبی.

www.kerimbisani.com

ئێره ماڵی خۆته»

گوتم بلێتی مانگێکم هەیە. پێویست بوو بۆ پیرۆز بایی لەم دەسکەوتە گەورە زووتر بێم، بەلاّم مەسەلەی پاسپۆرت وڤیزا بوونە تەگەرە. بەر لە هەموو شت راسپاردەی برادەرانی زاخۆم پێگوت. زۆر نارەحەت بوو. بانگی کرد گوتی هەر ئێستا بە وەزیری صناعە بێژە چەند رۆژە من گوتومە فیکری ئاوی زاخۆ بکەن.

پاشان گوتی:« سەری برادەرانی پێشووت نادەی؟»

- بە تەما نیم. هیچ پێوەندیم لە گەڵیان نیە. ئەوان هاتوونە سوید سەری منیان نەداوە، من بچم بڵێم چی. ئەوان ئێستاش لە دنیای خەیاڵ و رێبەرایەتیدا دەژین.

باسی بارودۆخی رۆژ هەلاّتی کوردستان و دەرفەتی لە کیس چوومان کرد. کاک مەسعود سیاسەتی دەوڵەتە گەورەکان و بارودۆخی کوردستانی باسکرد و قسەکانی بۆ من نرخی زۆریان هەبوو. پاشان لە گەڵ روونکردنەوەی ناتەواوی و کەمو کوریەکان گوتی:« ئێمە بە سەر ولاّتێکی وێران و خاپور و گەلێکی دوا کەوتوودا کەوتین. هیچ نەمابوو. دەرکەوت کە گەلەکەمان لە وێرانکردندا پتر دەستی هەیە نەک لە ئاوەدان کردنەوەدا. باسی (p.k.k.) کردو گوتی « دوێنێ ۳ پێشمەرگەی ئێمەیان شەهید کردوەو ۱۲کەسیشیان لە گەڵ خۆ بردوە. بە ئانقەست شەریان خستۆتە سنووری ئێمە و شەرمان پێ دەفرۆشن. ئێران وعیراق هانیان دەدەن کە ئێمە تووشی شەر بکەن و کێشەمان بۆ ساز بێ. ئەوان دەتوانن لە ناوچەکانی دوور لە سنووری ئێمە شەر بکەن»

گوتم : « ناکۆکی نێوان حکومەتی کوردستان و پارتی کرێکارانی

کوردستان بۆ کورد دەبێتە کارە سات. پێویستە بە سەبرو بە زانایی چاری بکرێ. لام وایە دەبێ ئەوان ئەوەندە بزانن کە لە کردەوەی ئەوان دوژمن کەلک وەر دەگرێ و پێویستە بەرژەوەندی حکومەت و پارلمانی کوردستان بپارێزن.»

کاک مەسعودیش وەک مام جەلال کەمو کوری و ناتەواوی و پەیدا بوونی هێندێ ناکۆکی باسکرد و لە سەر بەردەوامی یەکێتی و درێژەی دانیشتن و وتووێژی دۆستانە پێی داگرت. شتێکی لە چاو پێکەوتنی کاک مەسعود و مام جەلال منی بە دوارۆژ خۆشبین کرد، دان پێداهێنانی هەر تکیان بە ناتەواوی و هەوڵدان بۆ چارە سەر کردنی ناکۆکی و گیرو گرفتەکان بوو. لە گەڵ کاک مەسعود نانمان خوارد و باسی گەلیک مەسەلەی ترمان کرد. دوای نانخواردن ئیزنم لێ خواست و گەرامەوە بۆ هەولێر. کە هاتمەوە ئەم نامەی خوارەوەم بۆ هاتبوو:

« هەولێر/١٨/١١/١٩٩٣

زیدە بەرێزو خۆشەویستمان ماموستا کەریمی حسامی - سلاوێکی گەرم. هیوا دارین هەمیشە شادو سەر کەو توو بن. ماموستای بە رێز، بۆ ئەوەی ئەدیب و روناکبیرانی کورد لە نیزیکەوە بتانناسن و سود لە بیرو راو ئەزموونی سیاسی و فیکریتان وەر بگرن، وامان بە باش زانی کۆرێکی تایبەتیتان لە کافیتێریای (کوردستانی نوێ) بۆ ساز بکەین. دیارە کۆرەکەش بۆ چەند ئەدیبو رۆشنبیرێکی ناسراو و دەست نیشان کراو دەبێت.

کۆرەکە بۆ تەلەڤیزیون تۆمار دەکرێت و وەک ئەرشیفیش لای TV دەمێنێتەوە. هیوا دارین رەزامەندی بفەرموون و ئاگادارمان بکەنەوە،

www.kerimhisami.com

چونکە ئێمە ڕۆژی یەکشەمۆی داهاتوو ڕێکەوتی ١٩٩٣/١١/٢١ مان بۆ کۆڕەکە تەرخان کردوە سەعات ٣ی دوای نیوەڕۆ. لە گەڵ جوانترین ڕێزماندا، هەر بژین.

براتان سعدالله پەرۆش سەرکی یەکێتی نووسەرانی کورد لقی هەولێر.

براتان فەرید زامدار بە ڕێوە بەری TV گەلی کوردستان، کاناڵی هەولێر.»

ڕۆژی یەکشەمۆ میوانی ماڵی کاک عبدالقادر و کاک عبدالرحمانی نەقشبەندی دۆست و برادەری قەدیمی بووین، لە قسەی خۆش و یادی رابردو وباسی جیهان و کوردستان تێر نەببووم، دەبوایە سەعاتی ٣ بچمە کۆری برادەرانی کوردستانی نوێ. لام وایە کۆڕەکە دوو سەعاتی خایاند. بۆ تەلەڤیزیون تۆمار کرا. برادەرانی بەشدار لە پرسیار و دەر برینی بیرو راو لێکدانەوەی مەسەلەکانی ڕۆژ، بە شێلگیری بەشداریان کرد. کۆرێکی زیندوو، دۆستانەو کەش و هەوایەکی کوردانەو برایانە بوو. چەند رەسمێکمان بۆ یادگار گرت. قەرار بوو نوسخەیەکی فیلمی تۆمار کراوی تەلەڤیزیۆن بۆ یادگار بدەنەوە بەخۆم. تا ١٢/١ هیچ خەبەری نەبوو. بەلأم درەنگتر بەرێز کاک فەرید زامدار فیلمەکەی لە گەڵ نامەیەکی شیرینی دۆستانە بە دوکتور جەمشید دا بۆ نارد بوومەوە ،سوپاسیان دەکەم.. جا ئێستا کە هەموو شت دەنووسم، بۆ چی ئەم رەخنە یەش باس نەکەم کە لە کۆڕەکەدا دەرم بری. ئەوە بوو کە لە کۆرێکی نووسەران و رووناکبیرانی هەولێردا، لە بارودۆخی ئیمرۆی کوردستاندا، یەک خوشکی رووناکبیر و خوێندەوار بەشدار نەبێ. تۆ بڵێی کوردستان و هەولێر لە ئێریتێریا و بنگلادێژیش دوا

کەوتوو تر بن. نازانم رەخنەکەی منیان چۆن لێکدایەوە، بەلاْم قەولیان دا، لەکۆرێکی دیکە دا(ئینشائەلا) خوشکی رووناکبیریش بەشداری بکەن.

ئێوارێ کاک عبدالقادری فەرهادی لە لایەن رۆژنامەی کوردستانی نوێ -وە بۆ وتووێژێکی چاپەمەنی هات که لە ژمارەی ١٩٩٣/١١/٢٦ دەقی وتو وێژەکە بلاْو کراوەتەوە .

رۆژی ١٩٩٣/١١/٢٢ کاک سەرۆ قادر و کاک ئاسۆ کەریم لە لایەن رۆژنامەی برایەتیەوە هاتن وتو وێژی چاپەمەنیان کرد. پرسیار و وەلاْمەکان وەک لە ژمارە ٢٥ و ١٩٩٣/١١/٢٦ ی رۆژنامەی برایەتی دیارە شێوەی باس و پرسێکی دۆستانەیان هەبوو. بەلاْم بە داخەوە ئەوەندەی هەڵەی چاپی تێدایە، هێندێ جار لە خۆم وەشک دەکەوم کە بڵێی من ئاوام قسە کرد بێ؟.

سەفەر بۆ سولەیمانی.

رۆژی ١١/٢٤ بەرێز مام جەلال ماشێن و دوو پێشمەرگەی ناردن و لە گەڵ کاک مومتاز حەیدەری چووینە سولەیمانی و میوانی مەڵبەندی سەر کردایەتی یەکێتی نیشتمانی بووین. دیار بوو مام جەلال نامەی بۆ کاک عومەر سەید عەلی نووسیبوو. دوو رۆژ لە سولەیمانی بووم. کاک یوسفی ریزوانیم دیتەوە کە چوونی سولەیمانیم تایبەت سەردانی ئەو بوو. سەری ماموستا کەریم زەندیم دا و چەند برادەر و ناسیاری دیکەم دیتن.

تەلەڤیزیونی پارتی دیموکرات و تەلەڤیزیونی حیزبی کومونیستی کوردستانیش وتوو ویژیکیان لە گەڵ کردم و وەڵامی پرسیارەکانم دایەوە. ئەوانیش هەر تک قەولیاندا کە نوسخەیەکی فیلمەکەم بۆ بنێرنەوە. بەڵام بە داخەوە تا من لەوێ بووم نەیانناردەوە. هیوا دارم قەولەکەیان وەراست گەرێ و ئەم دوو کاسێتەشم پێ بگەنەوە.

رۆژی ٢٦/١١/دەبوایە بگەرێمەوە، چونکە دوو برادەرم لە ئێرانەوە دەهاتن. کە چووینە مەڵبەند تا ماڵاوایی لە کاک عومەر بخوازین، کاک عومەر سەید عەلی و ملازم عومەر و کاک مستەفا چاو رەش و کاک سالار و مام روستەم و برادەرانیتر دەهاتنە دەر و گوتیان ئەوە دەهاتینە لای تۆ. نابی برۆی ، ئیمشەومان بۆ دانیشتن و باس و قسەی خۆمانی داناوە. بریارم دابوو بگەرێمەوە . بە دنیایەک سوپاسەوە لە هەستی برایەتی و میهرەبانی و میوانداریان ئیزنم خواست و کەوتینە رێ و ئێوارێ گەیشتینەوە هەولێر و لە کاک جەلال و کاک دارا، دوو پێشمەرگەی جوامێر و خاوەن زەبت و رەبت و نیشتمان پەروەری مام جەلالیش جیا بوومەوە و سوپاسی هەموو لایەکیان دەکەم. ناتوانم پەژارەی خۆم لەوەش دەر نەبرم کە نەمتوانی ماموستا بهاالدین نوری ببینم و بۆم بۆتە فیکر و خەفەت خوا بکا بە کەم ئیرادەتی لە سەرم تۆمار نەکات. بە داخەوە بە خزمەت ماموستا کەریم ئەحمەدیش نەگەیشتم.

جارێکی تر لە هەولێر

خەبەرم زانی بە خۆشیەوە کاک عەزیز محەمەد گەراوەتە. بە لاْم نەک هەر لە سەفەر گەراوەتەوە، بەڵکوو رۆژی ۱۱/۲۷/ بە هاتنە لام سەر فراز و شادی کردم. ئەو کە هەمیشە پێو قەدەمی بە خێر بوە، ئەمجارەش هەر بە دوای هاتنی ئەودا، دوو کیژی هەولێری(لام وایە ئەم زاراوەیە بۆ جوانی کچ بەس بیٚ) لە لایەن رۆژنامەی رێگای کوردستانەوە بۆ وتو وێژێک هاتنە لام و هێندیٚ پرسیار و وەلاْمیان تۆمار کرد و رەسمیان گرت. وتوو وێژەکە لە ژمارە (۱۹۹۳/۱۲/۷) رۆژنامەی رێگای کوردستان دا، چاپکراوە.

کاک عەزیز کە قەت خەسڵەتی کوردانەی دانەناوە، بۆ رۆژی چوار شەمۆ ۹۹۳/۱۲/۱ بۆ فراوین داوەتی کردین بە برادەرانی ئەو دیویشەوە. باشە.. خۆ ئەو ماڵی لە هەولێر نیە ، لە کوێمان داوەت دەکا ؟

ئەو قسانە چن؟ ئەدی هەموو رۆژ رۆژی دەخودای نین و هەموو ماڵیش ماڵی کاک عەزیز محەمەدی ؟

تا رۆژی چوار شەمۆ خەریکی وەلاْمدانەوەی پرسیارەکانی پەیامنێری رۆژنامەی ئالاْی ئازادی بووم. وتو وێژەکە لە ژمارە (. . ۱) ی (۱۹۹۳/۱۲/۵) ی رۆژنامەی ئالاْی ئازادی ئورگانی حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان دا بلاْو کراوەتەوە.

بێجگە لە ڕۆژنامەی ئاڵای ئازادی تەلەڤیزیۆنی حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستانیش وتوو ویژی لە گەڵ کردم و بە خۆشیەوە ئەوان بەڵێنی خۆیان بردە سەر و نوسخەیەکی فیلمی وتو ویژەکەیان بۆ هێنامەوە.

ڕۆژی ٩٣/١١/٢٧ میوانی ماموستا مەلا عەولای حاجی سمایلی بووین. دیدارێکی فرە خۆش و دۆستانە بوو. باسی نووسین و ئەدەب و زمان و یادی ڕۆژەکانی ڕابردوو، هیچمان تێدا نەهێشتەوە. مرۆ لە دانیشتنی کن پیاوی ئاوا تێر نابێ، بەلام وادەی دیدار و میوانی و چاو پێکەوتنی دۆست و برادەران ئەوەندە زۆر بوون، وێرا نەدەگەیشتم کە تێرو پڕ لە لای برادەرێکی ئاوا داسەکنێم. ناچار دوای فراوین ماڵاوایمان لێ خواست.

دوای گەرانەوەم لە سولەیمانی تەلەفونم بۆ مام جەلال کرد کە سوپاسی میوانداری و هەلوێستی برایانەی بکەم و بزانم کەنگێ وەک وادەی دابوو دەتوانم بە خزمەتی بگەم. تەلەفوونی منی وەر گرت و گوتی خۆم تەلەفونت بۆ دەکەم . بەلام دوایە بەسەفەر چوو، ئیتر لە چاوپێکەوتنی دوو بارەی بێ بەشبووم.

ڕۆژی ١٩٩٣/١٢/١ میوانی هاورێی بەرێز کاک عەزیز محەمەد بووین. خوای تەعالا بیپارێزێ، نەک هەر میوانداری، بەڵکو ڕێگای دووریشی بۆ نیزیک کرد بوومەوە. من بریارم دابوو بۆ سەر دانی برادەرانی حیزبی کومونیستی عیراق و پیرۆز بایی لە هاورێ حەمید بە بۆنەی هەلبژاردنی بە سکرتێری حیزب، بچمە شەقلاوە. بەلام کاک عەزیز وایکرد بوو کە هاورێ حەمید بێتە هەولێر و بەشداری میوانداریەکە بێ. دانیشتنێکی کەلێک بە پێز و بەکەلک و بە تام بوو. سوپاسیهەموو لایەکیان دەکەم.

www.kerimbisami.com

ئێوارەی ئەو رۆژە چوومە سەر دانی حیزبی پارێزگارانی کوردستان. لە دانیشتنێکی کورت و گەرمودۆستانەدا، لە گەڵ کاک نەجمی کوری عومەراغاو دوو ئەندامی رێبەرایەتی باسی بارو دۆخی کوردستانمان کرد. ئەوان بە

درێژی باسی سیاسەت و پیڕەو وپرۆگرامی حیزبی خۆیا ن کرد. حیزبی پارێزگاران سەربەخۆیی ویلایەتی موصلی کردۆتە بناخەی سیاسەت و تێکۆشانی خۆی. لە برۆگرامی حیزبدا کە بە عەرەبی نووسراوە، سەر بە خۆیی و مافی ئینسان و دێموکرسی یان بە ئامانجی حیزب داناوە. لە بارەگای حیزب نەخشەی ویلایەتی موصل و مێژووی راپەرین و شۆرشەکانی کوردیان لە تابلۆدا هەڵاوەسیوە.

یەکێتی نووسەرانی کوردستان پێکهێنانی کۆرێکی ئەدەبی و سیاسیان بۆ رۆژی شەمۆ لە بەر چاو گرتبوو، بەڵام کاک خەلیلی هاو سەفەرم لە سەر گەرانەوە سێ رۆژ پێش ماوەی بلێتی تەیارە پێی داگرت و بە ناچاری دەبوایە

واز لە هێندێ وادەو دیداری دۆستانە بێنم و بکەومە رێ. نەتیجەی پەلەی کاک خەلیلیش ئەوە بوو، لە جیاتی ئەوەی سێ رۆژ لە کوردستان بمێنینەوە، هاتین سێ رۆز لە تورکیا ماینەوە و تۆوشی خەرجێکی زیادی و بێهودە بووین.

ئێستا کە ناچار بووم پیش وادە کوردستان بە جێ بێلم، دەمەوێ پر بەدڵ سوپاسی ئەو رووناکبیر و سیاسی و نووسەرە نیشتمانپەروەرانە بکەم کە بە هاتنە لام سەر فرازیان کردووم. سوپاسی ئەم نووسەر و برادەرانە بکەم کە کتێبی بە نرخیان پێشکێش کردووم. سوپاسی ئەو رۆژ نامە نووس و پەیامنێر و کار گێری تەلەڤیزیونانە بکەم کە

وتویژیان لە گەڵ کردووم. سوپاسی ئەو برادەر و ماڵ و خێزانانە بکەم کە بۆ بانگێشتن و میوانداری زەحمەتیان کێشاوە. سوپاسی بێ پایانی خۆم پێشکێشی خەڵکی بە شەرەف و کۆڵنەدەری کوردستان و حیزب

هێزە شۆرشگێرەکانی کورد بکەم کە بە خەبات و فیدا کاری هەل و مەرجێکی ئەو تۆیان پێک هێناو، کە بتوانم پاش دەیان ساڵ ئاوارەیی بێمەوە نیشتمان و بە دیداری کوردستان و دۆست و برادەران شاد بمەوە.

رۆژی ۱۹۹۳/۱۲/۲ بەیانی کاک فارس باوە هات، پێشنیاری کرد کە هەتا زاخۆ لەگەڵم بێت، دیارە لە گەڵ سۆپاس نەدەکرا ئەوان زەحمەت بدەم. پاشان بەڕێز کاک قادر عەزیز سکرتێری حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان هات و تا سوار بوونی تاکسی لە لام بوو. لە سوپاسێکی خالیسانە بەدەر چیترم لە دەست نایە و هیچ شتێکیش قەرەبۆی جوامێری و هەستی برایەتی ئەم خەڵکە ناکاتەوە، ئەوە نەبێ هەر وەک رابردوو بە رێبازی کوردایەتی رەسەن و رزگاری کوردستان و بە خێرو خۆشی زەحمەتکێشانی کورد و بە رێبازی داد پەروەری کۆمەڵایەتی وەفادار بمێنم .

رۆژی ۱۲/۲/ سەعاتی ۱۱ تاکسیمان گرت و شەو چووین لە دهۆک ماینەوە. بەیانی چووینە زاخۆ کاک محەمەد سلیوانی و سەر بەست زاخۆلی وەرەقەی تێپەر بوونیان واژۆ کرد. من مەسەلەی حاجی شۆفیر و وەر گرتنی ۱.٥ دۆلارم باسکرد و داوام کرد کە بێهێنن تا بزانین دەستی گومرگ لەو رێکریەدا هەیە، یا کابرا رێگریش دەکا و بوختانیش هەڵدەبەستێ. ناردیان حاجی بدۆزنەوە لەوێ نەبوو. رایان ئەسپاردە سەیتەرە کە پەیدا بوو بیگرن. کاک سەر بەست گوتی:«

www.kerimbisani.com

حاجی دە دۆزینەوە، پارەکەی لێ دەستێنینەوە و بە خێری تۆ دەیدەین بە فەقیران.»

گوتم : ئەوە، مانای وایە هیچ و شتەکە پوش بە سەر دەکرێ. من دەمەوێ ئەگەر کابرا درۆی کردوە، بە توندی سزا بدرێ. پارەکەی لێ بستێننەوە و بۆ منی بنێرنەوە. تا بزانم کە کار بەدەستی گومرک لە گەڵی شەریک نین وەک دەیگوت و کابرا بوختانی بە مەعمورانی حکومەت کردوە. دیارە من نەمدەتوانی چاوەروانی هێنانی حاجی بم، ناچار ماڵاوایمان خواست و کاک سەر بەست بە شۆفیرێکی ئەسپاردین کە ..١ دۆلارمان زیاتر لێ نەستێنێ و بمانگەیێنیتە دیار بەکر.!!

خوارووی کوردستانمان بە جێ هێشت. سەرەرای لە بیر نەچوونی خۆشی ئەم سەفەرە، ناتوانم پەرۆشی خۆم لە سێ خاڵی کەم و کوری رانەگەیێنم :

- لە سولەیمانی نەمتوانی سەری کاک بەهائەددین نوری بدەم. سەبارەت بە هاتنی برادەرانم لە ئێرانەوە نەکرا پتر لە سولەیمانی بمێنمەوە.

- بە رێز ماموستا هادی چاوەشلی لە رادە بەدەر ئیسراری کرد کە رۆژی پێنجشەمۆ ١٢/٢/ میوانی بم، بە داخەوە نەکرا چەند سەعاتێک لە بۆ چوون و بیرو راکانی ماموستا کەلک وەر گرم.

- پێرا نەگەیشتم لە کۆری روشنبیریی یەکێتی نوسەرانی کورد بەشدار بم و لە ئەزموون و بۆ چوون و بیرورای ماموستایانی نووسەر و ئەدیب و رۆشنبیر گەلک وەر گرم .

www.kerimhisami.com

بەشی دووەم

لە خوارووی کوردستان چ باسە؟

پرسیارێکی رەوایە. کەسێکی باسی سەفەری خۆی بۆ کوردستان دەگێڕێتەوە، دەبێ هێندێ لە رووداوەکان و چۆنیەتی ژیانی خەڵک و باری ئاسایش و سیاسی و دیتنەکانی خۆشی باس بکات، جا با بە کەم و کوریش بێ.

بەر لەوەی بێمە سەر باسکردنی ئەم بەشەی نووسینەکەم، با گۆتەیەی یەکێ لە زانایانی فەلسەفە وەبیر خەمەوە کە دەڵێ :

« وشەو زاراوی راست و بابەت (واقیعی) جوان نین، وشەو زاراوی جوانیش راست و بابەتی(واقیعی) نین. »

رەنگە ئەمە شتێک بێ هەر وەک ئەم پەندەی کوردی کە دەڵێ:« قسەی هەق رەقە -- یا تاڵە . »

لە خوارووی کوردستان چەند دیاردەی لێک جیاواز و تەنانەت ناتەباش دەبینرێن. شیکردنەوەو هەڵسەنگاندنی بابەتی ئەم چەند دیاردەیە هەر وا هاسان نیە و لە نووسینێکی ئاوا کورت و سەر پێیدا ناگونجێ.

ئەوەی بەر لە هەموو شت کوردێک بە دیداری کوردستان شاد دەکا، بریتی‌یە لە دەسەڵاتی نەتەوەیی کورد، لە خوارووی کوردستان بە سەر بەشێکی نیشتمانی دابەشکراودا. ئەمە دەسکەوتێکی مەزنی نەتەوەییە و جێگای شانازی گەلی کوردە و هەر چەندی لە سەری

www.kerimhisami.com

بنووسرێ کەمە و هەڵدەگرێ.

دوای راپەرینی مێژوویی خەڵک و پاشەکشەی بوش سەر کۆماری پێشووی ئەمریکا لە سەر کوتکردنی سەددام، رێژیمی رەفتار قاشیستی بەعس، سەرە رای شکانی بێ ئابروانە، نەیتوانی واز لە کردەوەی درندانەی خۆی بێنێ، بە هەموو تواناو چەکێکی هێزەکانی هاو پەیمان بۆیان هێشتبۆوە، کوردستانی پەلامار داو بوو بە هۆی کۆرەوی مێژوویی کوردەکان کە لە دنیا دەنگی دایەوەو حکومەتی ئەمریکا نەیتوانی لە بەرانبەر رەخنەو گوشاری بیرو رای گشتی نێو نەتەوەیی خۆ مات بکا، لە جیاتی روخاندنی سەددام، مەسەلەی چەتری ئەمنیەت و هێلی ٣٦ی هێنا گۆرێ و خوارووی کوردستانی لە پەلاماری نوێی ئەرتەشی سەددام پارێزرا.

راپەرینی خەڵک

راپەرینی قارەمانانەی کۆمەلانی خەڵک لە خوارووی کوردستان لێکدانەوەی زانستی و شیکردنەوەی هۆکار و ئاکامەکانی گەلێک پێویستە و لەم کورتە نووسینەدا جێنا گرێ. بەلاْم دەمەوێ بەکورتی لە سەر سێ خالی بەر چاو بە کورتی بیرو رای خۆم دەر ببرم :

١ - راپەرینی بەهاری ١٩٩٠ی گەلی کورد لە خوارووی کوردستان ، لە بواری جۆشدانی قین و بیزاری خەڵک لە دەسەلاتی شوومی بەعس بێ وێنە بوو. نەک هەر بوو بە هۆی رامالینی دامو دەزگای رەشی حکومەتی فاشیستیو سزادانی جنایەتکارانی خوێن

رێژ، بەڵکوو بە هۆی دەرخستن و لە قاودانی ئەو هەموو جنایەت و پیاو کوژیەی کە حکومەتی سەددام لە کوردستان کردوویەتی. بوو بە هۆی ڕاکێشانی سەرنجی بیرورای گشتی لە ئوروپا و دەوڵەتە مەزنەکانی ناچار کرد کە هەڵوێست بگرن.

٢ - لە بەر ئەوەی ڕاپەرین بە لایەن حیزب و ڕێکخراوە سیاسیەکانەوە نەخشەی بۆ دانەرژا بوو، لە ڕێنوێنی و ڕێبەرایەتی و زەبت و ڕەبتی شۆرشگێڕانە بێ بەشبوو، لە پاڵ هەنگاوی دلێرانەی نەتەوەییدا، تووشی هێندێ دیادەو کردەوەی دزێو ونالەباریش بوو، کە لە ڕاپەرین و شۆرشە رزگاریخوازەکاندا نەبینراوە. وەک : وێرانکردنی بنکەو بنیاتە ئابووری و کولتوری و کۆمەڵایەتیەکانی وڵات، دزین و رفاندن و ئاوا کردنی دار ونەداری کوردستان. وادیارە ڕاپەریوەکان و یا هەر چی دەستی لە دزی و بردن و ئاوا کردن دا هەبوە، بە هیوای ئەوە نەبوە کە لە کوردستان دەمێنێتەوە و پێویستە ئەم نیشتمانە ئاوەدان بکرێتەوە و ئەم بنکە و بنیات و ئامراز و کەل و پەلە ، ملکی کوردن و دەبێ لە کوردستان بخرێنە گەر. ڕاپەرینیان بۆ دزی و تالانی بنکە دەوڵەتیەکان بە دەرفەت زانیوە. جێگای داخ و مەخابن ئەوەیە کە بە شی زۆری حیزب و ڕێکخراوە سیاسیەکانیش بە حوکمە شوێن و دەسەلاّت لەو تالاّن و ئاوا کردنەدا، دەستی خەڵکی ڕەش و ڕووتیان لە پشتەوە بەستوە.

٣ - ڕاپەرین بوو بە هۆی گەرانەوەی هێزە سیاسیەکانی کوردستان بۆ وەرگرتنی دەسەلاّت و بەرەی کوردستانی توانی تا ماوەیەکی زۆر لە باری ئاسایش و ڕاپەراندنی کارو بار و سەقامگرتوویی بارو دۆخی وڵات دەورێکی گرنگی هەبێ و ڕێبەرایەتی بکات. تا هەڵبژاردنی

پارلمان ر دامەزرانی حکومەتی هەریمی کوردستان بەرەی کوردستانی ناوێک و قەوارەیەکی هەر مابوو. لە دابینکردنی ئاسایش و پیشگری لە شەر وکیشە و ئاژاوەی نیو خۆ دەورێکی بەر چاوی هەبوو. لەو باوەرەدام ئەگەر پیش شەری خەلیج بەرەی کوردستانی نەبایە، ئیستا کوردستان گۆرستانی خەڵکی کورد دەبوو. بە هەڵبژاردنی پارلمان و دامەزرانی حکومەتی کوردستان، ئیتر بەرەی کوردستانی هیچ دەوری نامینیٚ و ئەمەش بە بۆ چوونی من یەک لە خاڵە نیگاتیڤەکانی بارو دۆخی ئیمرۆی خوارووی کوردستانە.

هەڵبژاردن و پارلمانی کوردستان

هەڵبژاردنی پارلمانی کوردستان، بە شیوەیەکی ئازاد و قانوونی و دیموکراتی، کەسایەتی نەتەوەی کوردی بە دنیا نیشان دا. پارلمانی کوردستان هێندیٚ هەنگاوی گرنگی هاویشتن وەک : دامەزراندنی ئەنجومەنی وەزیرانی کوردستانی عیراق، دانانی یاسای جۆر بە جۆر کە پیوەندییان هەیە بە ئاسایش و ئاوەدانکردنەوەو دامەزراندنی بنکەو بنیاتە حکومەتیەکان و لە وانەش گرنگتر راگەیاندنی سیستمی فیدرالی کە ویستیکی رەواو دنیا پەسند و خواستی گەلی کوردە لەم بەشەی کوردستاندا. بەلاٚم ناکریٚ ئەم واقعیەتە تاڵەش باس نەکریٚ کە دابەشبوونی هیز و دەسەلاٚت لە نیوان دوو حیزبی سەرەکیدا، بۆتە هۆی گیرو گرفتی تازەو نارەزایی خەلک و رانەپەراندنی پرۆگرامەکانی حکومەتی و سەر هەڵدانی هێندی ناکۆکی سیاسی و کۆمەلاٚیەتی. ئەو

منافەسەو مل ملانیەی کە ئیمر لە نێو دەزگاکانی دەوڵەتی هەرێم و بنیاتە کولتوری و کۆمەڵایەتی و ئابووریەکانی خوارووی کوردستاندا دەبینرێ، رەش بینی نیە کە بڵێم بۆ سەر کەیان و ئەزموون و قەوارەی دەسەلاتی نەتەوایەتی مەترسی هەیە..

لە زۆر شوێن، لە گەلێک بنکەی روشنبیری و ئیداری سەبارەت بە مونافەسەی حیزبایەتی کار ویستاوە. بە سەدان کەسی نیشتمان پەروەری لێهاتووی زیندان و جەزرەبە دیتوو، تەنیا بە تاوانی بێ لایەنی لە نێوان دوو حیزبی سەرەکی، بێکار و برسی و خانە نشین سەیری رووداوەکان دەکەن. لە بەرانبەر ئەوەدا سەدان کەسی ئەوتۆ کە هەمیشە لە مەیدانی خەبات دوور بوون و رۆژێک لە رۆژان لە سەر خەبات و مەسەلەی میللی ئازار و دژواریان نەچێشتوە، هەلسور و قەڵەم بە دەستێ دەورانی حکومەتی رەشی بەعس بوون و تەنانەت هاوکاری رێژیمیشیان کردوە، خۆیان خزاندۆتە بن باڵی حیزبە سەرە کیەکان و لە پارلمان و دەزگای حکومەتی و حیزبی و ئیداریدا جێگای خۆیان کردۆتەوەو گاڵتە بە چارە نووسی نیشتمانپەروەرانی تێکۆشەر و ماڵوێرانی دەستی بەعس دەکەن.

شەوی ۹۹۳/۱۲/۱۸ کاتێ ئەم وشە تاڵ و ژاراویانەم دەنووسی، گوێم دابوە موناقەشەیەکی رادیۆیی لە رادێوی سپۆنگا لە ستوکهۆڵم. نوێنەرانی پارتی دێموکراتی - یەکگرتو و یەکێتی نیشتمانی وەڵامی پرسیارەکانیان دەدایەوە. پرسیاری دوو کەسیان لە کاک ئیمام کرد کە گۆیا لە دەورانی بەعس دا، جاش بوون، خەڵکیان کوشتوە، خەڵکیان بە گرتن داوە، دەستیان لە ئەنفالدا هەبوە، لە تالاّن و دەست درێژی بە ناموس و گیان و ماڵی خەڵک دەستیان نەگێراوەتەوە، ئێستاش

هاتوون لە ریزی یەک لەو حیزبانەدا جێگای خۆیان کردۆتەوە.

کاک ئیمام لە وەڵامدا گوتی : راستە. بەڵام ئەوانیش کوردن، ئەوانیش خزمەت دەکەن، دەبێ چاو پۆشی هەبێ. »

قەڵەمەکەم راگرت. چوومە نێو دەریای بیرو خەیاڵاتی خەفەتاوی. بەڵێ ... کاتی بەعسی بوون و کوردیان دەکوشت، کورد بوون، ئێستاش هاتوونەوە کوردستان و بەو شەرتەی لە گەڵ یەک لەو دوو حیزبانە بن، دیسان کوردن. ئەگەر وەرەق وەر گەراو دەستیان کردەوە بە کوشتاری ئازادیخوازان، دیسان کوردن. نازانم ئەم وشە پیرۆز و رەسەنە لە کۆمەلی کوردەواریدا تا کەی شەپێنی پێدەکرێ و خەڵکی پێ فریو دەدرێ.!!

ناتەبایی لە رەوەندی پتەو کردنی دەسەلاتی نەتەوەییدا.

لام وانیە پتەو کردنی دەسەلاتی نەتەوەیی لەوە دابێ کە بەر پرسەکانی حیزبی چەند پێشمەرگەیان لە کاتی گەران بە نێو شاردا بە دواوە بێ. یا سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران کاتی چوە هوتێلێک ٣=٤ ماشین پێشمەرگەی لە پاش و پێش برۆن. لە کۆمەلی ئیمرۆی کوردەواریدا، ئەمە تا رادەیەک بۆ پاریزگاری پێویستە، بەڵام نەک بگاتە شوو لێ هەڵکێشان و خۆ نواندن لە سەر کۆمەڵێکی فەقیرو برسی و لێقەوماو.

پتەو بوونی دەسەلاتی نەتەوەیی کورد، لە پشتگیری کۆمەلانی

www.kerimhisami.com

هەراوی خەڵکدا دەبینم. ئەم دەسەڵاتەی ئێستا لە خواروی کوردستان هاتۆتە دەست، ئەگەر هۆکاری دەرەکی لێ جیا کەینەوە، بەرهەمی راپەرین و فیداکاری و قوربانیدانی زەحمەتکێشانی کوردستانە. بەڵام ئێستا لە چوار چێوەی دوو حیزبی سەرەکی دا قەتیس کراوە. خەڵک بە ئاشکرا هەست بەم ناتەباییە دەکات.

راستە ئەم دوو حیزبە لە هەڵبژاردنی پارلمانیدا زۆربەی دەنگیان وەدەست هێناوە، بەڵام لام وایە بەرژەوەندی گشتی ئیمرۆی نەتەوەی کورد، زیدەیی بە سەر بەرژەوەندی حیزبایەتیدا هەیە.

پێویست ناکا بچمە نیو ئەم باسە، بەڵام ئەوەندەیە ئەزموونی لە بەر یەک هەڵتەکانی وڵاتانی پێشووی سوسیالیستی، بۆیە دەبێ دەرسی لێ وەر بگرین. یەکێ لە هۆیەکانی ناوەکی لە بەر یەکچوونی سیستمی ئەو وڵاتانە، حیزبایەتی و دەمار گیری حیزبی و یا بە قەوڵی ئولوف پالمە« دەسەڵاتی حیزبی نوخبەگان» بوو. لەم وڵاتانە کەسانی لێهاتوو، وڵات پارێز، لێزان ئەگەر حیزبی نەبان دوور دەخرانەوە، خەڵکی درۆ زنی، بەرتیل خۆری زمانلوس و مەراییکەر، بەو شەرتەی کەوڵی حیزبیان دەبەر کرد با، کاریان پێ دەسپێرا و ئەخلاق و بەرژەوەندی نیشتمان و کەرامەتی ئینسانیان دە خستە ژێر پێ.

لەم کاتەدا کە خواروی کوردستان پێویستی بە سیاسەتێکی تەواو خەڵکیی و سینگ فراوانی هەیە، ئەم شێوە حیزبایەتیە دەبێتە هۆی بەخشینی هێندێ ئیمتیاز و زێدەیی بێ جێ بە هێندێ کەسی نێو دەسەڵات، کە لە گەڵ بەرژەوەندی گشتی نایەتەوە. دەبێتە هۆی پێشێل کردنی دێموکراسی و مافی خەڵک و ملهوری و لە خۆ بایی بوونی هێندێ کەس بێزاری و نارەزایی خەڵکی لێ ساز دەبێ.

www.kerimhisani.com

له خوارووی کوردستاندا، چی دەبینی؟

پرسیارێکی سادەو کورتە. بەڵام هەر لەو کاتەشدا دژوار و وەڵامدانەوەی هاسان نیە. لە خوارووی کوردستانی ئیمرۆدا، سەدان دیاردەی لێک جیاوازی جوان و ناحەز و شادیهێنەر و خەفەتاوی دێنە بەر چاو.

کۆمەڵێک خەڵکی بە شەرەف و فیدا کار دەبینی کە لە ژێر ناوی پێشمەرگەو لە ریزی لەشکری میللی کوردستاندا، چەکی شەرەف و پارێزگاری نیشتمانیمان لە شانی دایەو بە مەعاشێکی نەمر نەژی لە مەتەرێزی شەرفدا ویستاون و پارێزگاری لەم ئاو وخاکە دەکەن.

خەڵکێکی تر دەبینی سەرەرای بێ دەرەتانی و نەبوونی کەرستەو ئامراز ملیان داوەتە بەر لە سەر وێرانکاریەکانی بەعس خەریکن کوردستان ئاوەدان بکەنەوە.

خەڵکێکی زۆر دە بینی وەک مار و مێروو شەو ورۆژ بۆ پەیدا کردنی پاروە نانێک لە جم و جۆڵ و تەقەلا دان.

جەماعەتێک دەبینی بە هێنانی شتوومەکی پێویستی ژیانی رۆژانە بازاریان پر کردوە، بە لاٌم لە بواری قیمەت دانان و فرۆشتنەوە گوێ نادەنە هەژاری و پەژارەی خەڵک و سود ئامانجی بنەرەتیانە. هە چۆنێک بێ کارو تێکۆشانی ئەوان بۆ بارودۆخی ئیمرۆی کوردستان هەنگاوێکی مێرانەیە.

جەماعەتێک دەبینی لە بارودۆخی کوردستان کەڵکی خەراب

www.kerimhisami.com

وەردەگرن. خۆیان خزاندۆتە نێو ریزی حیزبەکانی دەسەلاَتدارو ئامانج و مەبەست و تێکۆشانیان پارە پەیدا کردن و عەیبدار کردنی ئەزموون و دامەزراوەی تازەی کوردستانە. من خەبەرم دابوو دوو برادەرم لە ئێرانەوە بێن بیانبینم. لە قەلاَدزە دەچنە گومرگ و داوای وەرەقە دەکەن. نایاندەنێ و پێیان دەلَێن نابێ، رێگا نیە. پاشان یەکێک دەچێتە لایان و هەر یەکەی ۲۰۰ دیناریان لێ وەر دەگرێ و دەیان هێنێ تا رانیە و بەرێیان دەکات. خۆ دوور نیە ئەگەرکەسێک پارەی زیاتر بدات، نەیانبەنە بەغداش.!!

نمونەی وا کەم نین و رێگا چارەشیان فرە دژوار نیە .

کۆمەلَی ماموستایانی قوتابخانە دەبینی کە کەم دەرامەتترین قشری کۆمەلَن. بەلاَم چرای پەروەردەو فێرکردنیان بە دەستەوە گرتوە و نەیاهێشتوە بکوژێتەوەو مندالَی کورد لە خوێندن بێ بەش بن. بەلاَم کەمتر ئاوریان وەسەر دەدرێ و لەو پەری دەست تەنگیدا دەژین.

کۆمەلَی رووناکبیر و نووسەر وشاعیر و هونەرمەندان دەبینی لە بەر نەبوونی دەرەتانی نووسین و بلاَو کردنەوە، نەبوونی یەکێتی راستەقینەی سینفی، نەبوونی یارمەتی بەم بەشەی کولتور و روشنبیری، دەستەوستان وبێکار داماون و ریگای تێکۆشانی روشنبیرییان لێ گیراوە.

- جوتیار و وەرزێرانی کوردستان دەبینی کە دوای وێرانکردنی گوندەکان و راگواستنیان بە دەستی حکومەتی بەعس، لە سایەی راپەوینی خەلَک و دەسەلاَتی نەتەوەیی، چوونەوە سەر زەوی و زاری خۆیان و بەلاَم ئەو جار

لە گەلَ کۆنە دەرەبەگ و قولَە عەشیرەتان پێوە بوون و چاوەروانن

که حکومەتی هەرێم پێیان رابگات.

دەرمانخانەی شارەکان دەبینی که خەڵک له بەر دەرگایان به کۆمەڵ وێستاوەو بەڵام دەرمانیان تێدا گیر ناکەوێ.

- له وانەدا خدارتر، ئاوارەو دەر بەدەری کەرکوک و گەرمیان دەبینی که پتر له هەموو دەستەو تاقمی کۆمەڵ رەزیل بوون و بەرەو فەوتان دەرۆن. له سەر زێد و جێگاو رێگای خۆیان هەڵکەنراون و له بەشی ئازاد کراویش بێ بەش له گشت بژیوێکی ژیان رۆژ دەبەنه سەر.

- ژن و منداڵ و خاو وخێزانی ئەنفالکراوەکان و شەهیدانی رێگای رەزگاری دەبینی که زۆر کەم ئاوریان وەسەر دەدرێ و زۆر کەم یارمەتیان پێدەکرێ. هێندێ فیلمی ڤیدیۆیی و وتاری تۆمار کراو که دەگەنه ئورووپا، ئەم واقعیەته داخداره به جوانی نیشان دەدەن. له کاتێکا گەلێک جار له رۆژنامەکاندا باسی ناردنی گومەگ و یارمەتی له لایەن رێکخراوە خێر خوازەکانەوە بۆ ئەنفالکراو ولێقەوماوەکانی خوارووی کوردستان دەخوێنینەوە.

لەم بارەوە خۆم ناتوانم هیچ بێژم. لێرو لەوێ فره قسەدەکرێ. له کۆمەڵی کوردەواریدا هێندێ جار کێچ به گا دەفرۆشرێ. باشتره لەم بوارەدا سەیرێکی ئەم نووسراوە بکەین که له لاپەرەی ۸ی ژماره ۱۹۹۳/۱۱/۱۸رۆژنامەی برایەتی ئورگانی پارتی دێموکراتی کوردستان - یەکگرتوو دا چاپکراوە:

www.kerimhisami.com

یارمەتیەکانی ڕێکخراوە خێر خوازەکان چییان لیٚ دێت ؟!!

دوای ئەو برسیەتی و گرانیەی گەلەکەمان لە سایەی دوو ئابلوقەوە توشی هاتوە، یارمەتیەکانی ڕێکخراوە خێر خوازەکان تاقە تورسکەی هیواو هومێد بوون بۆ گەلەکەمان لە برسیەتی و مەرگی سامناکی لە سەرە خو رزگاریان بکات. بەلام بە داخەوە ئەوە بوە دوو ساڵ و چەند مانگیک دەچیت ریژەیەکی زور کەمی خەلکی کوردستان نەبیت ئەگینا ئەوی تر چاوی بە تۆزقالیکی ئەو یارمەتیانە نەکەوتوە. بویە خەلکێکی زور لەو ریکخراوانە بی ئومید بوونە.

لە راستیدا ئەو ریکخراوانە بە گویرەی توانای خویان دریغیان نەکردوە لە کو کردنەوەو هەناردنی یارمەتی پیٚویست بۆ کوردستان، بەلام ئەوەی جیٚگای داخە هیٚندیک لەو ریکخراوانە لە لایەن ژمارەیەک کەسانی هەلپرست و پارە کو کەرەوە لە کوردستاندا دەستیان بەسەر داگیراوە کە هیٚندیٚکیان لە لایەن حیزبەکانەوە پشتگیری دەکرین و هیندیکیشیان لەو کوردانەن کە چەندین سالە لە دەرەوەن ئەمرو بە ناوی زمانزانی یان شارەزایی ناوچەکە یان هەر شتیٚکی تر دەستیان بە سەردا گرتوە و بە خۆیان سەر پەرشتی دابەشکردنی یارمەتیەکان دەکەن. بەلام بە داخەوە ئەمانەش لە جیاتی ئەوەی بە دەست پاکی و بە ویژدانەوە بە هانای گەلەکەیان بین و بە عەداڵەت ئەو یارمەتیانە دابەش بکەن وەکو ئەوەی لە غەزادا مالی کافریان کەوتبیٚتە بەر دەست ریژەیەکی کەم نەبیٚ کە دابەشی دەکەن

www.kermhisami.com

ئەگینا ئەوەکەی تر هەمووی دەدزن و بە ریگای شەریکە دزەکانیان دەیهیننە بازاری رەش و بە نرخی روژ دەیفروشنەوە ئەو خەڵکە لیقەوماوە. ئەوەی کە دابەشیشی دەکەن لە سنوورێکی زۆر تەسک دایە و لەو ناوچانەیە کە خزم و کەس و کاری خویانی لییە یا خود لایەنگیری حیزبەکەیانن. یا خود لە هێندی ناوچەی تر بۆ پرو پاگاندەو دروست کردنی بەلگە بو مەلبەندی ریکخراوەکە لە دەرەوە تا وەکو دلنییان بکەن کە دابەشیان کردوە.

شایانی باسە هیندیک لەو کوردانەی کە چەندین سالە لە ئوروپا و روژئاوان و نەیانتوانیوە مالیکی پچوک بو خویان پیک بهێنن ئەمرو بە هوی دزینی ئەو یارمەتیانە نەک هەموو شتیکیان تەواو کردوە لە ماڵ و ژن و خانوو کارگەو دوکان...تاد بەلکو لە کوردستانیش خانو وزەوی و زاریان کریوە بو ئەو روژەی کە دەگەرینەوە کوردستان. هەندیک لە حیزبەکانیش ئەم یارمەتیانە بە کار دێنن بو کرینی ئەم و ئەو. ئەمەیە وەزعی دابەشکردن لە کوردستاندا. بیگومان ئەم کارەش لە چەندین لاوە زیانی بو گەلەکەمان هەیە، لەلایەکەوە زیاتر خوینی گەلەکەمان دەمژن، لە لایەکی تریشەوە رووی گەلەکەمان لە لای رای گشتی جیهان ناشیرین دەکەن و بە دزی تیدەگەن. بیگومان ئەم کارەش خەیانەتیکی گەورەیە کە ئەم بە ناو کوردە دەرون نزمانە دەر حەق بە گەلەکەمان دەیکەن.»

نمونەی ئاوا لە نێو لاپەری هەموو رۆژنامەکانی خوارووی کوردستاندا زۆر دەبینرێن و بەڵام بە قەولی فارسان: «گوش شنوا کمند» و کەس گوێ ناداتێ.

دیاردەیەکی دیکەی فرە ناحەز و دزێو کە دوای ئازادی لە

کوردستان سەری هەڵداوە رەشە کوژی یە. پێمان خۆش بێ یا ناخۆش ئەم کردەوە دزێوە ناپەسندە لە جیهانی دەرەوەو لە نێو کۆڕ و کۆمەڵە دێموکراتەکانی جیهان پەڵەی رەش دە خاتە سەر ئەزمونی تازەی کوردستان و رەوتی دێموکراسی و داوێنی حکومەتی هەریم. کورد لە تەواوی ماوەی خەباتی خوێناوی و فیداکاریدا، تەنانەت دژی دوژمنانی خوێن رێژیش دەستی لە رەشەکوژی پاراستوە . ئەم خۆ پاراستنە لە کردەوەی تروریستی بۆتە هۆی پەسن و دەنگدانەوەی خەبات و تێکۆشانی رەسەنی بروتنەوەی رزگاریخوازی کورد لە جیهاندا. بەڵام ئێستا لە کوردستانی ئازاد کە پارلمان و حکومەتی کوردی دامەزراون و دەسەڵاتیان بە دەستە، رەشە کوژی بۆتە باو و هیچ جنایەتکارێکیش نەگیراوەو سزا نەدراوە. خۆ ناکرێ ئەم جنایەت و رەشەکوژیانەی لە ماوەی دەسەڵاتی حکومەت دا کراون بە دۆژمنایەتی شەخسی و تەماعی پوڵ و پارە دابنرێن، چونکە هەموویان شەقڵی سیاسیان پێوە دیارە. لەم بوارەدا حکومەتی هەریم ئەرکێکی قورسی لەسەر شانە و هەق نیە رێگا بدات بەم کردەوە دزێوانە هەم دێموکراسی و مافی مرۆڤ پێشێل بکرێ و هەم کار بکاتە سەر پرستیژ و ناوبانگی ئەزمونی تازە و دەسەڵاتی نەتەوەیی لە کوردستانی خواروو. لە بیرمان نەچێ لە تەواوی ماوەی دامەزرانی کۆمەڵەی ژ.ک و حیزبی دێموکرات و دەسەڵاتی کۆماری کوردستان پێش ٤٧ ساڵ تاقە یەک تیروری سیاسی کرا. ئەوێش کوردستان و کۆمەڵی کوردەواری بوو .!!

حکومەتی کوردستان و حیزبە دەسەڵات دارەکان ئەگەر بیانەوێ دەتوانن تا رادەیەکی زۆر چاری ئەو مەسەلانە بکەن و دەستی دزو پیاو خەراپان کورت کەنەوە .

www.kerimhisami.com

گیرو گرفتی سەرەکی
مەسەلەی خوارووی کوردستان

ئەگەر هەروا بە ڕەمەکی و بێ شارەزایی لە گەمە و پلانەکانی پشتی پەردە بروانینە ڕووداوەکان و بمانەوێ وەک

دڵسۆزێکی ئەم نیشتمان و ئەم ئەزموونە تازەیە لێکیان دەینەوە، دە گەینە ئەم بیرو ڕایە کە دوو خاڵی سەرەکی تا ڕادەیەکی زۆر بارو دۆخی خوارووی کوردستان و ئەزموونی تازەی بزووتنەوەی کوردیان خستۆتە مەترسیەوە:

یەکەم -- هەڵوێستی غەیرە مەسئولانەی دەوڵەتی ئەمریکا و حکومەتانی ئوروپایی کە مەسەلەیەکی ئاوا گرنگیان خستۆتە پشت گوێ و بە پێچەوانەی ئاخافتن و ڕاگەیاندنیان لە مەر (مافی مرۆڤ و چاوەدێری دێموکراسی) بۆ چارە سەر کردنی یەکجاری تەنگ و چەڵەمەی خوارووی کوردستان هەنگاو هەڵناهێنن.

ئەم خۆگێل کردن و ساوە ساوە، بۆتە هۆی ئەوە کە دوژمنانی گەلی کورد لە عیراق و لە دەرەوەی کوردستانیش ڕۆژ بە ڕۆژ پتر پیلان و ئاژاوە بنێنەوەو بیانەوێ بە بیانووی جۆر بە جۆر دەست بخەنە نێو کارو باری حکومەتی هەرم و بنکۆڵی بکەن و تووشی سەر یێشەی بکەن. لە بیرمان نەچۆتەوە لە کۆبوونەوەی وەزیرانی دەرەوەی سێ وڵاتی تورکیاو ئێران و سوریا ساڵی ڕابردوو بە ئاشکرا دژایەتی خۆیان لە گەڵ پێک هاتنی پارلمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان ڕاگەیاند و

www.kerimhisami.com

دەیانگوت: « پارلمانی کوردی ناتوانیٚ مەلٚبەندی کوردستان ئیدارە بکات» ئاغای عەلی ئەکبەری ویلایەتی وەزیری دەرەوەی کوماری ئیسلامی ئیٚران رایگەیاند:« ئاژاوەو گیٚرە شیٚوینی کوردستان کار دەکاتە سەر ئاسایشی نیٚو خۆی ئەو سیٚ ولاٚتەی تورکیاو ئیٚران و سوریا.»

تیٚپەر بوونی نیزیکەی سیٚ سالٚ بە سەر پارلمان و ئەزمونی نویٚی خوارووی کوردستان، پیٚچەوانەی ئیدیعای وەزیرانی ئەم سیٚ ولاٚتە نیشانداوە. بەلاٚم حکومەتەکانی تورکیاو ئیٚرانن کە رۆژیٚک لە ئاژاوە نانەوە و یا خۆ دەست دریٚژی ئاشکراو بیٚ شەرمانە بۆ سەر خوارووی کوردستان نەویستاون. ئەم شەر و ئاژاوەی لەم دواییەدا لە کوردستان بە ناوی نا ئیسلامی ساز کرا، راست بەرهەمی ئەم نەخشەو پلاٚنە بوو کە پتر لە سالیٚک لە جانتای دیپلوماسی ئاغای عەلی ئەکبەری ویلایەتی دا ریٚک و پیٚک دەکرا و چاوەراون بوو لە هەلیٚکدا بیخاتە کایەوە. دەیانویست لەم ریٚگایەوە ئاسایش و ئەمنیەتی کوردستان تیٚک بدەن و ریٚگا بۆ دەست دریٚژی خۆش بکەن. ئەگینا ئەوە گەلی کورد ۱٤.. سالە بە شەق موسولمان کراوە و خولاٚ هەلٚناگریٚ لە هەموو گەلانی دراوسیٚش پتر بۆ ئایینی پیرۆزی ئیسلام ملی راکیٚشاوە. جا ئیتر چ پیٚویست دەکا تازە حکومەتی ئیٚران بۆ سەپاندنی (ئیسلامی خۆ ئاسایی) ئاربیچی و تۆپ و خومپارە لە کوردستان عەمبار بکات و جۆگەی خویٚن هەلٚبەستیٚ.؟

ئەمە لە بواری سیاسیەوە، بەلاٚم دەوەلٚەتەکانی(پاریٚزەری مافی مرۆڤ) و کۆمەلٚی دەولٚەتە (نەک نەتەوە) یەکگرتوەکان لە باری ئابوری و بژیو و یارمەتی ئینسانیشەوە، ئەرکی ئینسانی خۆیان لە

ئاست کورد بە جیٚ ناگەیەنن. ئیٚستا گەلیٚک کانگا و فابریک و بنیاتی پیشە سازی کوردستان ویستاون و هەزاران کریٚکارو زەحمەتکیٚشی کورد بیٚکارو دەستەوە ستان دەسوورینەوە، بەلاٚم ئەوان ژیانی خەلٚکی هەژاری کوردیان خستوٚتە پشت گویٚ و بوٚ وەکار خستنی بنیاتە سەنعەتیەکانی کوردستان و وەگەر خستنی چەرخی ئابووری و ژیانی خەلٚک هەنگاویٚک ناویٚژن.

دووەم - پیٚوەندی بە هەلٚویٚستی حیزبەدەسەلاٚت دارەکان و بە کارو باری حکومەتی هەریمەوە هەیە. خوٚ ناکریٚ چاوە روان بین کە لە بارو دوخی جوت ئابلوقەی ئابوری و لە ولاٚتی ویٚرانکراوی بەعس لیٚدراو و تالاٚنکراو، هەموو شت ریٚک و پیٚک و لە جیٚی خوٚی بیٚت. بەلاٚم دەکریٚ هەر لەم باردوخە ناهەموارە ئابوریەشدا تەنگ و چەلٚەمەکانی کوٚمەلٚ تا رادەیەک چارە سەر بکرێن. تا رادەیەک یارمەتی زیاتر بە ژیانی دژواری موستەهەقەکان بکریٚ. دەکریٚ دەستی دز و کلاٚو چی و هەلپەرستان کورت بکریٚتەوە. دەکریٚ لە بواری دابەشکردنی ئەرزاق و شتو مەکی پیٚویستی ژیان، بە تایبەت یارمەتی بە ئاوارەکانی کەرکوک و ژن و مندالٚی ئەنفالٚ کراوەکان و خانە نشین و ماموستاکان، هەنگاوی جیددی باویٚژریٚ. بە کورتی ئەگەر دوو حیزبی دەسەلاٚتدار و حکومەت بیانەویٚ ،دەکریٚ ناتەواویەکان تا رادەیەکی زوٚر چارە سەر بکەن.

یەکیٚ لە هوٚیەکانی سەرەکی ئەم کەم و کوریانەی کە هەموو نیشتمانپەروەریٚکی دلٚسوٚزی توشی نیگەرانی کردوە، سیستمی دوو حکومەتی و مەسەلەی «فیفتی - فیفتی» پەنجا بە پەنجا و ململانی دوو حیزبی سەرەکیە کە وەها کاری کردوٚتە سەر رەوتی ئەزمونی

تازەو ڕووداوەکانی کوردستان، لە هەموو بە شەکانی سیاسی و نیزامی و ئابووری و کۆمەلایەتی و روشنبیری و راگەیاندن و کار و باری پارلمان و حکومەت دا، بە شکلی مەنفی خۆ دەنوێنێ. ئەم موناقەسە و ئەم شێوە رێبەرایەتیە کەس نە دیتوە، جگە لەوە کە دەبێتە هۆی نارەزایی کۆمەلانی خەلکی دلسۆز و فیداکار، بێگومان کار دەکاتە سەر سیاسەتی حکومەتی هەریمیش لە مەیدانی جیهانیدا. رێگای چارە سەر کردنی بار و دوخی گرژی ئێستا، بە بروای من ئەوەیە بەر لە هەموو شت کۆتایی هێنانە بە سیستمی دوو حکومەتی و نە هێشتنی ململانەی حیزبایەتی. باشترین رێگاش بۆ ئەم کارە بریتی یە لە

- زیندوو کردنەوەی بەرەی کوردستانی و پێکهێنانی حکومەتێکی هاوگر لە هەموو هێزەکان و لە کەسانی نیشتمانپەروەری سەر بەخۆی لێهاتوو، تا هەلبژاردنی پارلمانی تازە.

- هەلبژاردنی ئەنجومەنی شار و ناوچەو گەرەک و یەکێتی یە کانی پیشەیی و ئەسپاردنی کاروباری خەلک بەو ئەنجومەن و یەکێتیانە و چاوە دێری حکومەت بە سەر کارو تێکۆشانیاندا.

- پاک کردنەوەی ریزەکانی حیزب و حکومەت و ئیدارەکانی حکومەتی لە کەسانی گومان لێکراو و هاوکاری رابردووی بەعس و دز و دەست پیس.

- یارمەتی بە ئاوارەکانی کەرکوک و ئەنفالکراوەکان و خاو وخێزانی شەهیدان. ئەوەش لە رێگای کومیتەی تایبەتی غەیرە حیزبی و هەلبژێر دراوی خەلک.

وادیارە نووسینەکەم لە چوار چێوەی (سەفەر نامە) دەر چوە و پتر لە بەرەی خۆی قاچی راکێشاوە. کورد ئەوەندەی نەکسەو شکست

و نەهاتی و ماڵوێرانی بە سەر هاتوە، ئێستا کە ئەوەندە رووناکاییە شک دەبات ، لە ترسی ئەوەی نەوەکوو بکوژێتەوە و جارێکی دیکەش تووشی کارەسات بینەوە و بە نووسین و شیعر و پەخشان و چیرۆک یادی بکەینەوە، هەر کەس بۆ مانەوەو پاراستن و پتەو بوون و پەرە پێدانی، هەر چی بە سەر هۆش و زمان و بیر و قەڵەمی دا دێ دەینووسێ و دەری دەبرێ. هەمووشی دڵسۆزی یە و لە ترسی کوژانەوەی ئەو چۆڵە چرایەیە.

لە مێژووی خەباتی خوێناوی نەتەوەکەماندا، بۆ هەوەڵجار هەل و مەرجێکی لە بار هاتۆتە پێش. ئەگەر بە ژیری و لێزانی کەلکی لێ وەر بگیرێ، ئەگەر هەموو هەوڵ و تێکۆشانێک بە دڵسۆزی، دوور لە ململانی حیزبایەتی و ئارەزووی شەخسی، بۆ پاراستنی دەسکەوتی نەتەوەیی و بەرژەوەندی گشتی مەسەلەی کورد بێتە کایەو بە کار بهێنرێ، بێگومان ئەو میللەتەی کاروانی خەباتی رزگاریخوازی گەیاندۆتە ئەم قۆناخە، لە توانای دا هەیە بەرەو سەرکەوتن و رزگاری یەکجاری بۆ پێشەوەی بەرێ و بیگەیێنێتە دوا قۆناخی حەسانەوەو بەختەوەری.

من رەشبین نیم. چونکە هەستم بەوە کردوە کە هەرتک رێبەری حیزبە سەرەکیەکان پتر لەوەی من باسم کردوە ، هەست بە کەم و کوری و ناتەواوی و پێشێلکردنی ماف و یاسا و مەترسی دەکەن. مانای وایە بۆ چارە سەر کردنیشی هەوڵ دەدەن. ئەمە خۆی نوختەیەکی گرنگە و هیوادارم گەشبینیەکەم بە خۆرایی نەبێ.

بە دوو پاتە کردنەوەی وتەی زانایەکی فەلسەفی سەفەر نامەکەم کۆتایی پێدێنم :

« وتەی راست و بابەتی (واقیعی) جوان نین»
« وتەی جوانیش راست و بابەتی (واقیعی) نین»
ڕێبەندانی ١٩٩٤ ستوکهوڵم .

www.kerimhisami.com

بەرهەمە چاپکراوەکانی نووسەر:

١ - کاروانێک لە شەهیدەکانی کوردستانی ئێران
٢ - وەلأمێک - کوردی و فارسی
٣ - ڕێنوێنی شەڕی پارتیزانی
٤ - لەدەوری ڕێکخراوی لاوانی حیزبی دێموکرات کۆ بینەوە
٥ - ڕەخنەو لێکۆڵینەوەی کتێبی حوسێنی مەدەنی
٦ - چەند قسەیەک لەگەڵ خەبات
٧ - کورد و فەرهەنگی بێگانە
٨ - لێکۆڵینەوەی «کورتە باسێک لەسەر سوسیالیزم» کوردی و فارسی.
٩ - تایبەتی کۆنگرەی شەشەم
١٠ - کۆماری دێموکراتی کوردستان یا خود موختاری
١١ - یادی هێمن
١٢ - لە پێناو چی‌دا ؟
١٣ - بادانەوە
١٤ - لە بیرەوەریەکانم - بەرگی :١.٢.٣.٤.٥.٦.٧.٨،
١٥ - سەفەری کوردستانی ئازاد

چاپکراوی وەرگێڕاوەکان

١ - دایک - ماکسیم گورکی
٢ - ژیان و کردەوەکانی لینین
٣ - ئەفسانە کوردییەکان - ڕۆدینکۆ

www.kerimhisami.com

٤ زەوی پچوک
٥ مەسەلەی کورد لە پارلمانی سوید
٦ - رەوشی کوردان - میژووی ئەردەلان و بابان

چاپ نەکراوەکان :

١ - کۆمەلە چیرۆکی هەلبژاردە لە ئەدەبی بیگانە
٢ - یاسای بنچینەیی ئابووری سوسیالیستی
٣ - حەمە چکۆل (ئینجە مەمەدی یاشار کەمال
٤ - ئوسولی سەرەتاییەکانی فەلسەفە - ژۆرژ پولستر
٥ - نامەی گوللە بارانکراوەکان
٦ - ئازادی یا مەرگ - کازانتزاکیس
٧ - کڕ و کاش

www.kermmbisami.com

لەگەڵ بەڕێز هاوڕێ عەزیز محەممەد، لە هەولێر (٢٧/١١/٩٣)

www.kerimhisami.com

لەگەڵ کاک قادر عەزیز، سکرتێری حیزبی زەحمەتکێشان، لە هەولێر (٢/١٢/٩٣)

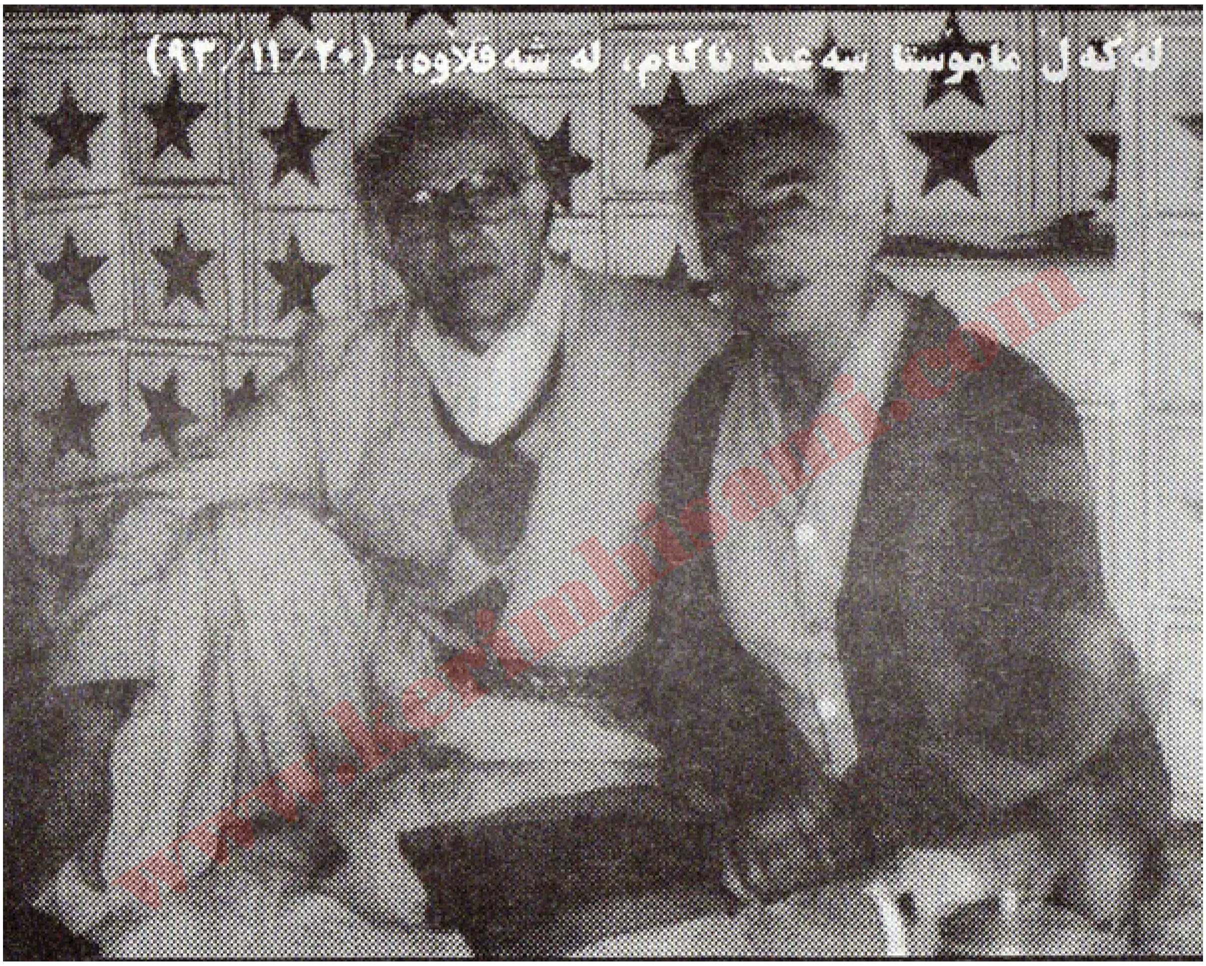

لەگەڵ مامۆستا سەعید ناکام، لە شەقڵاوە، (٢٠/١١/٩٣)

لەگەڵ کاک ئازاد جندیانی لە کۆڕێکی ڕۆشنبیریدا، (٢١/١١/٩٣)

له کۆڕێکی ڕوشنبیریدا له هه‌ولێر (٢١/١١/٩٣)

له‌گه‌ڵ برادەرانی سەرکردایەتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، ٢٦/١١/٩٣ له سوله‌یمانی

ڕێگای شەقڵاوە لەگەڵ سێ برای پێشمەرگە، (٢٠/١١/٩٣)

www.kerimhisari.com